Муркаш район хаçачĕ

Çĕнтерӳ ялавĕ

1944 çулхи çу уйăхĕн 5-мĕшĕнченпе тухать

73 (8034) № ✻ *Шăмат кун, 2012 çулхи авăн (сентябрь) уйăхĕн 22-мĕшĕ* ✻ *Хакĕ ирĕклĕ*

Орининсем çĕр улми кăларса пĕтерчĕç

Фоторепортаж

Районта тĕллĕн-тĕллĕн вырма та вĕçленмен-ха. Малашлăха пăхакан ял хуçалăх производство кооперативĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсем вара паян уяр кунăн кашни сехечĕпе туллин усă курса ĕç вăйĕн ытларах пайне «иккĕмĕш çăкăр» кăларас ĕçе явăçтараççĕ.

Ял хуçалăх производство кооперативĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсенче кăçал «иккĕмĕш çăкăр» пĕтĕмпе 1000 гектар йышăнать. Вырăнти ĕçсене оперативлă пурнăçланăран тата паянхи ĕçе ырана хăварманран «Оринино» ял хуçалăх производство кооперативĕ кăçал вырма ĕçĕсенче те малтисен шутĕнче пулнăскер иртнĕ кунсенче «иккĕмĕш çăкăр» кăларас ĕçе те вĕçлерĕ.

Орининсем кĕрхи ĕçсенче пĕр çын пек ĕçлени хуçалăх «иккĕмĕш çăкăра» юлашки гектарсем çинче кăларнă чух вĕсем патĕнче пулсан та алă тупанĕ çинчи пекех курăнчĕ.

– Ĕçрен хăрамасан йĕпе-сапара та йывăрлăхсене çĕнме пулнине хамăр ĕçсене пĕтĕмлетнипе те çирĕплетейретпĕр, – терĕ МТЗ-82 тракторпа копалка кăкарса çĕр улми кăларакан Вячеслав Замков механизатор. Тракторист удостоверенине 1971 çулта илнĕскер хыçа юлнă 41 çул хушшинче миçе гектар çĕр улми кăларнă-ши? Ку ыйту çине нумай тесе хуравларĕ çеç Вячеслав Николаевич.

– Ĕлĕкрех çĕр улми пуссисем пысăкрахчĕ. Ĕçлекенĕсем те ытларахчĕ. Ĕç вăйĕ сахалланнипех кăçал 20 гектар ытларах çеç çĕр улми лартрăмăр. Юрать Орининти, Муркашри, Москакассинчи вăтам тата Атапайри тĕп шкулсенчи аслă классенче вĕренекенсем пысăк пулăшу пачĕç. Пĕрлехи тăрăшулăхпа кĕске вăхăтрах çĕр улми кăларса пĕтертĕмĕр, – калаçăва хутшăнчĕ В. Замковăн механизатор династине малалла тăсакан ывăлĕ Валерий **(иккĕмĕш сăн ӳкерчĕкре)**.

Хирте михĕсене пуçтарнă «иккĕмĕш çăкăра» Н. Волков, В. Ботников, С. Иванов, М. Колбасов, В. Колбасов, И. Ершов водительсем çийĕнчех пусăсене турттарса тăчĕç. Кунта вара çĕр улми тиекенсем те ырă сăмаха тивĕç.

– Ялта пурăнакан çăмăл ĕç мĕнне пĕлмест. Вырма вĕçлерĕмĕр, çĕр улми хирĕ те пушанать. Уяр кунăн кашни сехечĕ шутра. Ĕçсене вĕçлесен кану пулĕ те. Çакна ăнланса ĕçлетпĕр паян, – терĕ çĕр улми миххисене автомашина çине тиенĕ хушăра В. Васильев (**пĕрремĕш сăн ӳкерчĕкре**).

А. БЕЛОВ.
Автор сăн ӳкерчĕкĕсем.

Район уй-хирĕсенче

Уяр кун хыпалантарать

Авăн уйăхĕн 21-мĕшĕ тĕлне районти ял хуçалăх предприятийĕсенче кĕрхи уй-хир ĕçĕсем тулли хăватпа малалла пычĕç. Пурнăçланă ĕçсем сахал мар, анчах тумалли те нумай. Çапла пĕтĕмлетес килет район администрацийĕн экономикăпа АПК аталанăвĕн пайне пĕрлешӳллĕ хуçалăхсенчен тăратнă оперативлă кăтартусене тишкерсен. Вĕсемпе килĕшӳллĕн асăннă кун тĕлне районти çĕр ĕçченĕ 12117 гектар çинче (95 процент) тыр-пул вырас ĕçе вĕçленĕ. Хиртен пурĕ 20663 тонна тырă кĕнĕ. Гектар пуçне тивекен вăтам тухăç – 17,1 центнер. Хуçалăхсенче «иккĕмĕш çăкăра» 420 гектар (42 процент) кăларнă. Çĕр улмин вăтам тухăçĕ гектар пуçне 163 центнерпа танлашать.

Хамăр инф.

Республикăра

«Эпир пулăшма хатĕр»

Сентябрĕн 20-мĕшĕнче Чăваш Республикине Раççей Федерацийĕн регионсен аталанăвĕн министрĕн çумĕ Сергей Дарькин ĕçлĕ визитпа килнĕ. Шупашкарпа Çĕнĕ Шупашкар объекчĕсене çитсе курнă. Вăл «Исследовательский центр «Бреслер» тата «Экра» наукăпа производство предприятийĕ» чикĕллĕ яваплăхлă пĕрлешӳсенче пулса курнă. Хыççăн пысăк хăна Шупашкарти стройкăсенче, çавăн пекех «Çĕнĕ хула» объекчĕсенче те пулнă. Çĕнĕ Шупашкарти çӳп-çап полигонĕ, хĕвел модулĕсем туса кăларакан предприяти проекчĕсемпе тата «Водоканал» муниципаллă пĕрлешӳ ĕçĕпе паллашнă.

«Пур объект та пĕлтерĕшлĕ шутланать, çавăнпа та эпир вĕсене пулăшма хатĕр. Чăваш Енĕн ыттисенни пек хăйĕн газ, нефть çук, апла пулин те вăл çителĕклĕн аталанса пырать. Республика аталану стратегийĕ тĕлĕшĕнчен тĕрĕс çул суйласа илнĕ», – çапла хак панă Сергей Дарькин.

Çӳп-çап полигонне тата ун тавра çул тăвасси чылай укçа-тенкĕпе çыхăннă. Çавăнпа та министр çумĕ çак объекта федерацин инвестици фондне кĕртме сĕнессине тата пулăшассине пĕлтернĕ.

«Çĕнĕ хула» проектпа паллашнă май С. Дарькин вăл чăнах та халăха кирлине палăртнă. Республика Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев çитес çул Çĕнĕ хулара 20 пин тăваткал метр ытла çурт-йĕр тума палăртнине пĕлтернĕ. Малашне сахал тупăш илекен йывăр çемьесене çĕнĕ йышши хваттерсемпе пĕчĕк хаксемпе тивĕçтерес ыйту çине пысăк тĕллев лартнине каланă. Çакă вăтам класс та пахалăхлă пурăнмалли çурт-йĕр туянма пултарассипе çыхăннă. Ку вара С. Дарькин ĕçлĕ визит вăхăтĕнче республика Пуçлăхĕпе сӳтсе явма палăртнă ыйтусенчен пĕри пулнă та.

Вăхăтлă ĕç

Çитес çулхи тухăçшăн

Вырма пынă хушăрах ял хуçалăх производство кооперативĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсем кĕр аки валли çĕр хатĕрлессипе çанă тавăрсах ĕçлерĕç. Ĕнерхи куна çĕр ĕçченĕ акана хатĕр 4218 гектара шуратса хăварма ĕлкĕрчĕ. Ку вăл планпа пăхнин 76 проценчĕ. Планпа пăхнинчен ытларах акма пултарнисем: «Восток» (180 гектар – 138 процент), «Путь Ильича» (400 гектар – 133 процент), «Передовик» (325 гектар – 325 процент).

Хамăр инф.

Кĕскен

Çĕнĕ çул уявĕнче вунă кун канатпăр

Ĕç тата ĕçпе тивĕçтерекен федераллă служба 2013 çулта çĕнĕ çулхи уяв кунĕсем 10 куна пырасси çинчен пĕлтернĕ.

Шăмат кун, декабрĕн 29-мĕшĕнче, ĕçлемелле пулать. Уншăн тунти кун, декабрĕн 31-мĕшĕнче, канатпăр.

Пĕтĕмĕшле вара 2012 çулхи декабрĕн 30-мĕшĕнчен пуçласа 2013 çулхи январĕн 8-мĕшĕччен – кану кунĕсем.

Информаци кунĕ

Çул ыйтăвĕ ытларах пăшăрхантарать

Сентябрĕн 19-мĕшĕнче районта пĕрлехи информаци кунĕ иртрĕ. Калаçу муниципаллă пурлăхпа тата çĕр лаптăкĕсемпе эффективлă усă курасси, ял хуçалăх ярмăркки йĕркелесси пирки, уй-хир ĕçĕсем пыни çинчен тата ытти ыйту тавра пулчĕ.

Информаци кунне хутшăннă Чăваш Республикипе Шалти ĕçсен министерствин экономика тĕлĕшĕнчи хăрушсăрлăх тата коррупцие хирĕç кĕрешес ĕç управленийĕн ертӳçин çумĕ А. Ботин, район администрацийĕн пуçлăхĕн пĕрремĕш çумĕ В. Ананьев, район администрацийĕн пурлăхпа çĕр хутшăнăвĕсен пайĕн ертӳçи И. Захаров Катькас ял тăрăхĕнче пулчĕç, кунти ĕçхĕлпе паллашрĕç, çынсене пăшăрхантараканни тавра калаçрĕç.

Ку тăрăхра пурăнакансене уйрăмах çул-йĕр ыйтăвĕ хумхантарать. Пирĕнтен чылайăшĕ федераллă автоçул çинчи автотранспортăн Калмăккасси ялĕ çывăхĕнчи яланхи капланăвне курнă ĕнтĕ. Çавна май вăхăта сая ярас мар текенсем Мăн Сĕнтĕр – Катькас маршрутпа çӳреççĕ. Автотранспорт хатĕрĕсем, уйрăмах пысăк тиев турттараканнисем, кунта тăтăшах йышлă. Çавна май кунта нумай пулмасть тунă республика пĕлтерĕшлĕ çул-йĕр çинче япăхнă вырăнсем чылай. Ăна юсассишĕн вара кам ответлăши тата хăçан вĕçленĕ ку йĕркесĕрлĕх? Çакăн пек ыйту пулчĕ вĕсен чи малтан. Унтан та хăрушăраххи – кунта инкексинкек çын сывлăхне хавшатма тата кун-çулне татма пултарасси.

– Ку лару-тăру тĕлĕшпе республика шайĕнче ятарлă комисси йĕркеленĕ, вăл пĕтĕмĕшле ĕç-хĕле тивĕçлĕ хак парĕ, сирĕн пăшăрханăвăр аякра юлмĕ, – терĕ район администрацийĕн пуçлăхĕн пĕрремĕш çумĕ В. Ананьев.

Çавăн пекех ку тăрăхри ялсенче пурăнакансене федераллă трасса çинчи обществăлла автотранспортăн хăшпĕр чарăнăвĕсем, çул урлă каçмалли вырăнсем хумхантараççĕ. Акă, тĕслĕхрен, Шомик ялĕ çывăхĕнчи чарăнăва малтанхи вырăнтан самай аякка куçарнă. Кунта вара ачасем те, ватă çынсем те йышлă çӳреççĕ. Çитменнине тата Катькас ял тăрăхĕнчи пĕр çыхăну уйрăмĕ ĕçлеме пăрахнă. Çавăнпа та газшăн, çутăшăн тӳлеме çынсен каллех аслă çул çине тухас пулать. Пĕтĕмĕшле илсен вара çул-йĕр çинчи лару-тăру çивĕчленсех пырать.

Кун йĕркинчи тепĕр ыйту вăл – çĕрпе эффективлă усă курасси. Çакăн пирки район, республика тулашĕнче тăтăшах калаçаççĕ, сăлтавĕ вара ăна валли çителĕклĕ. Пусă çаврăнăшне кĕртмен, усă курман пай çĕрĕсен лаптăкĕсем, çавна май çын çӳллĕш çум курăк ешерекен уй-хирсем паян сахал мар. Çакна эпир хамăр иртсе пынă самантра та аван куртăмăр.

–Уйрăмах пай çĕрĕсем пирки палăртса хăварас килет. Ăна харпăрлăха куçарассине, арендăна парассине е унпа усă курма килĕшмессине çитес вăхăтра татса памалла, – терĕ республика представителĕ А. Ботин. Харпăрлăха куçарнисен те алăра документ пур-ха, çĕр манăн тесе лăпланма кирлĕ мар. Енчен те çĕрпе тĕллевлĕ усă курмасан, унпа сыв пуллашма та тивет.

Тепĕр самант вăл – 0,6-шер гектар çĕре аренда килĕшĕвĕ тăвасси. Районта унпа чылайăшĕ тивĕçлĕ документсăр усă курать.

– Хальлĕхе ку енĕпе Шомик тăрăхĕсем активлă ĕçлеççĕ. Ыттисене те ку ыйтăва кĕске самантра татса пама ыйтатăп, – терĕ район администрацийĕн пурлăхпа çĕр хутшăнăвĕсен пайĕн ертӳçи И. Захаров.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Саламлатпăр

Юратнă çыннăмăра, хисеплĕ аттене – Калайкассинче пурăнакан **Владимир Васильевич ЛЮЦЕВА** 55 çул тултарнă ятпа ăшшăн, пур кăмăлтан саламлатпăр. Тавах сана ырă кăмăлушăн, чун ăшшине пире парнеленĕшĕн. Эсĕ пурри пирĕншĕн пысăк телей тата пуянлăх. Эпир санпа мухтанатпăр, эс пурришĕн савăнатпăр. Пурăн эсĕ çĕр çул савăнса, пире юратса.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ, хĕрĕсемпе кĕрӳшĕ, ывăлĕ, хăти-тăхлачисем тата мĕн пур тăванĕ.

Хаклă çыннăмăра, кăмăллă мăшăра, юратнă аттене, ăшă чунлă кукаçие – Ярапайкасси ялĕнче пурăнакан **Иван Константинович ПОРТНОВА** 65 çулхи юбилей ячĕпе чи ăшă сăмахсемпе саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, юхан шыв пек вăрăм кун-çул, çăл куç пек тапса тăракан вăй-хал, иксĕлми телей сунатпăр. Эсĕ пурри пирĕншĕн телей, савăнăç. Эпир санпа мухтанатпăр, эсĕ пурришĕн савăнатпăр.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ, 2 хĕрĕ, 2 кĕрӳшĕ, 4 мăнукĕ, тăванĕсем.

Çырăнтару – 2012

Хаклă вулаканăм!

Районти «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçата 2013 çулхи январьтен илсе тăма малалла çырăнтараççĕ.

Вулакансене эпир пĕлтернĕччĕ, июль уйăхĕнчен шăмат кунсенчи кăларăм 8 страницăпа тухма пуçларĕ.

Райхаçат редакцийĕ.

Кун йĕркинче – ял хуçалăх пĕлтерĕшлĕ çĕрсем

Пирĕн интервью

Хаçат редакцине ял хуçалăх пĕлтерĕшлĕ çĕрсен пайĕ шучĕпе çĕр участокĕсем виçсе илессипе ыйтусем нумай килеççĕ. Вĕсем çине тĕплĕ хуравсем шыраса эпир Чăваш Республикин пурлăхпа çĕр хутшăнăвĕсен министрне Светлана Енилинăна калаçăва чĕнтĕмĕр.

– Светлана Александровна, пĕрремĕш ыйтăва Мария Ивановăран илтĕмĕр: «Хăй вăхăтĕнче пирĕн колхоз ĕçченĕсене пĕр хирте çĕр уйăрса пачĕç. Пĕр-икĕ çул каялла эпир 6 çын çав пай çĕрĕсене хамăр харпăрлăха саккунлă куçарма пуçларăмăр, анчах ĕçе вĕçне çитереймерĕмĕр. Çак хушăра çĕр законодательствине улшăнусем кĕртнĕ тенине те илтрĕмĕр. Çав çĕре уйăрса илсе хамăрăн харпăрлăх пайĕ туса хума паян пирĕн мĕн тумалла?»

– Республикăри çĕр ĕçченĕсемшĕн ял хуçалăх пĕлтерĕшлĕ çĕрсемпе ĕçлесси тата кунти улшăнусемпе тан пырасси паян кун йĕркинче малти вырăнта тăрать. Сирĕн ыйтуран эпĕ çакна ăнлантăм. Мария çĕр лаптăкне ытти пайçăсемпе пĕрле уйăрса илесшĕн. Çак лару-тăрура унăн вырăнти ял тăрăхĕн администрацине ыйтса çырмалла. Унта çĕр пайçисен пĕрлехи пухăвне ирттересси пирки пĕлтерни пулмалла.

Ял тăрăхĕн администрацийĕн пуху ирттерессине йĕркелемелле. Пухура пайçăсем çĕр лаптăкĕн вырăнне, виçев проектне тата çĕр уйăрса илме кăмăл тунă пайçăсен списокне палăртаççĕ. Çак пухурах пайçăсем хăйсен интересĕсене хӳтĕлекен уполномоченнăй çынна суйлаççĕ. Уполномоченнăй обязанноçне кадастр инженерĕпе килĕшӳ тăвасси кĕрет.

Вăхăт иртсен ирттернĕ тепĕр пухура пайçăсем çĕр виçес проекта çирĕплетеççĕ, кун пирки пуху протоколне çырса хураççĕ. Çакăн хыççăн кадастр инженерĕ кадастр ĕçĕсене пурнăçлать те çĕр виçнин (межевой) планне хатĕрлет.

Алăра çĕр виçнин (межевой) планĕ пулсан Мария хăйĕнпе килĕшӳллĕ пайçăсемпе «Росреестрăн федераллă кадастр палати» ФГБУ филиалне е Чăваш Республикинчи Росреестр Управленине çĕр участокне патшалăх кадастр учетне тăратса ун тĕлĕшпе хăйĕн харпăрлăх правине регистрацилеме ыйтма пултарать.

– Сергей Владимирович пенсионера вара пай çĕрĕн тивекен çĕр участокне хăйĕн çине регистрацилесси пăшăрхантарать. Ĕçсене мĕнле тусан мана лайăхрах пулать тет вăл.

– Кунта лару-тăру чылай ансатрах. Сергей Владимировичăн кадастр инженерĕпе çĕр виçевĕн проектне тума тата кадастр ĕçĕсем пурнăçлама килĕшӳ тумалла. Кун пек чухне çĕр участокне йĕркелесси тата тухса тăракан ытти ыйтусене татса парасси пĕтĕмпех кадастр инженерĕн тивĕçĕ пулать.

Ĕçсене пурнăçласан пенсионерăн «Росреестрăн федераллă кадастр палати» ФГБУ филиалне е Чăваш Республикинчи Росреестр Управленине çĕр участокне патшалăх кадастр учетне тăратса ун тĕлĕшпе хăйĕн харпăрлăх правине регистрацилеме ыйтмалла.

– Шупашкарта пурăнакан П. Николаева асламăшĕнчен еткере юлнă çĕрпе усă курмасан хăйне мĕнле айăплав лекесси пăшăрхантарать.

– Харпăрлăхра çĕр тытакан, анчах унпа усă курман «хуçасене» айăплассине те саккунта пăхса хăварнă. Ял хуçалăх пĕлтерĕшлĕ çĕр участокĕсемпе саккунпа пăхнă пек вăхăтра усă курмасан граждансене 2 – 5 пин тенкĕ, ĕçри çынсене 4 – 6 пин тенкĕ, юридически лицосене 80 – 100 пин тенкĕ штраф тивет.

– Хăйне палăртман вулавçăна вара усă курман е тĕллевсĕр усă куракан çĕрсене каялла туртса илме пултарни интереслентерет.

– Çапла, çĕрсене туртса илес йĕрке пур. Ку ĕçе суд решенийĕпе пурнăçлаççĕ. Çакăнти нормăсене 2010 çулхи раштав уйăхĕн 29-мĕшĕнче йышăннă 435-мĕш номерлĕ федераллă саккунта пăхса хăварнă.

– Светлана Арзамасова çапла çырать: «Хăй вăхăтĕнче колхоз уйăрса панă пай çĕрĕпе тĕллевлĕ усă курмастăп. Анчах уншăн çĕр налукне çулленех вăхăтра тӳлесе тăратăп. Çав пай çĕрĕнчен епле хăтăлмалла-ши?»

– 2011 çулхи утă уйăхĕн 1-мĕшĕнче «Ял хуçалăх пĕлтерĕшлĕ çĕрсен пусă çаврăнăшĕ çинчен» Федераллă саккуна улшăнусем кĕртрĕç. Унта çĕр участокĕ тĕлĕшпе тунă харпăрлăх правинчен пăрăнассине ансатлатнă.

Маларах йышăннă çĕр пайĕпе усă курас теменнисен çакăн пирки Чăваш Республикин Росреестр Управленине ыйтса çырмалла. Енчен те вăл çĕр участокне çирĕплетнĕ йĕркепе регистрацилемен пулсан çав çĕр участокĕпе усă курма ирĕк панă документа та пĕрле тăратмалла. Енчен те пай çĕрĕ тĕлĕшпе харпăрлăх правине Пĕрлехи патшалăх реестрĕнче регистрацилемен пулсан харпăрлăх правине регистрацилемесĕрех пĕтерме пултараççĕ.

Кунпа пĕрлех пай çĕрĕ тĕлĕшпе граждансем ыйтнипе харпăрлăх правине пĕтернине регистрацилесен пай çĕрĕ вырнаçнă çĕрти ял тăрăхĕн вырăнти самоуправлени органĕн ун тĕлĕшпе муниципаллă харпăрлăх прави вăй илет.

Куратăр пулĕ, пай çĕрĕнчен хăтăлас процедура ансат тата тӳлевсĕр: кунашкал услугăшăн патшалăх пошлини те тытмаççĕ.

– Калаçăва хутшăннăшăн тавтапуç. Пай çĕрĕсем тĕлĕшпе ыйтусем пулсан Сирĕнпе татах çыхăнăпăр.

– Пирĕн енчен хирĕçлев çук.

А. ПЕТРОВ калаçнă.

Информаци кунĕ

Шкулсен малалла туртăнас кăмăл пурах

Юн кунхи пĕрлехи информаци кунĕнче республикăн вĕрентӳпе çамрăксен политикин министрĕн çумĕ Н. Дмитриева ертсе пыракан ушкăн вĕрентӳ учрежденийĕсенчи лару-тăрупа паллашрĕ.

Муркашри вăтам шкулта кăçал пурнăçланă тата халĕ пыракан юсав ĕçĕсемпе кăсăкланчĕç ертӳçĕсем. Кăçал шкулта çак ĕçсене пурнăçлама пысăк укçа-тенкĕ уйăрса панă.

Шкулсенчи апат блокĕсене оптимизацилес программăпа килĕшӳллĕн Муркашри вăтам шкул столовăйне тĕпрен юсаса çĕнетрĕç. Программăпа палăртнă тăрăх столовăй валли сĕтел-пукан туяннă. Апат хатĕрлемелли çĕнĕ оборудовани те кĕçех килмелле.

Сĕтелсем шкула çитнĕ. Анчах та хĕрлĕсарă илемлĕ сĕтел çийĕсем виççĕмĕш куннех хăмпăланса тухнă мĕн. Сĕтелсемпе тивĕçтерекен çакна çилĕм пахалăхсăррипе ăнлантарса сĕтелсене ылмаштарса пама шантарнă-ха. Анчах та тата тепĕр ыйту тухса тăрать шкул умне: халĕ «Роспотребнадзор» шкулти столовăйсенчи пукансене сĕтел çумне çĕклесе кĕртсе хума ыйтать иккен. Урай çунă чух вĕсене сĕтел çине çавăрса хума юрамасть. Апла шкул администрацийĕн сĕтел-пуканпа çыхăннă ыйтăва кĕске вăхăтрах татса памалла.

Муркашри вăтам шкула пирĕн районти сывлăх тĕлĕшпе хевтесĕр ачасем çӳремелли база шкулĕ тесе çирĕплетнĕ. Çапла вара «Доступная среда» федераллă программăпа килĕшӳллĕн 2 миллион ытла тенкĕ уйăрса панă: федераци тата республика бюджечĕсенчен 50-шар процент.

Çак программăпа килĕшӳллĕн шкулта пандус тунă, колясккăпа çӳрекенсем валли туалетсем, гигиена пӳлĕмĕ тата оборудовани упрамалли пӳлĕме туса пĕтермен-ха. Н. Дмитриева инвалид ачасем алăксене колясккăпа ирĕклĕн кĕрсе тухма пултарассипе интересленчĕ – строительсем инструкципе килĕшӳллĕнех ĕçлеççĕ. Кĕçех шкула ятарлă оборудовани килмелле. Ăна вырнаçтармалли пӳлĕм хальлĕхе хатĕр мар-ха. Килĕшӳре ĕçсене сентябрĕн 29-мĕшĕччен вĕçлеме палăртнă. Строительсем палăртнине пĕтĕмпех вăхăтра туса пĕтерме шантарчĕç.

Муркашра тепĕр ача сачĕ кирли пирки калаçу чылай пулнă хыççăн пăртинех тапранчĕ. Ку таранччен лицей вырнаçнă çурта ача сачĕ валли реконструкцилес ĕçсем пыраççĕ. Информаци ушкăнĕ çитнĕ вăхăтра 12 рабочи ĕçлетчĕ. Ушкăн бригадирĕ лайăх çанталăк тăнă чух пристрой тăвассипе тимлемеллине каларĕ. Фундамент валли пĕтĕмпех хатĕр, хăйăр турттарса килессине кĕтеççĕ строительсем. Стройматериалпа вăхăтра тивĕçтерменни вара ура хурать. Вăхăта сая ямасăр халĕ шалти конструкцисене пăсаççĕ.

Кашмашри тĕп шкул шăпипе те ыйту çивĕч тăрать. Çавăнпа та информаци ушкăнĕ шкулăн кашни кĕтесĕпех тĕплĕн паллашрĕ. Кунта паян 75 ача вĕренет. Ачасен йышĕ чакмĕ-и? Çĕнĕ шкул тумалла е çук? Тен кунти информаципе культура центрĕн çурчĕ вырăнлă пулĕ? Унта та çитсе килчĕç ертӳçĕсем. Лаптăк çителĕксĕр. Çĕнĕ урамсем енче шкул тумаллах пулсан асфальт çул та кирлĕ. Тăкак чылай. Ятарлă программăсем пулмасан ял тăрăхĕ вăй çитерĕ-и? Ыйтăвĕ çинеçинех тухса пырать. Анчах та Н. Дмитриева : «Çакăн пек кивĕ çуртсене питĕ тирпейлĕ те хăтлă тытма пултарни савăнтарчĕ. Кунта курнинчен чылай япăхрах пулĕ тесе шутланăччĕ», – тени те Кашмашсемшĕн ку лару-тăрура питĕ пĕлтерĕшлĕ пулчĕ.

Шетмĕпуçĕнчи тĕп шкулта та кăçал юсав ĕçĕсем пысăк калăпăшлă иртрĕç. Тĕрĕсрех каласан вĕсем халĕ те иртеççĕ. Шкулăн çивиттине, чӳрече блокĕсене çĕнетнĕ, пандус тунă, çуртăн пĕр енчи стенине çĕнĕрен купаласа хăпартнă. Анчах та вĕçне çитереймен ĕç кунта та сахал мар. Хăшне-пĕрне пурнăçлама ашшĕамăшĕ пулăшу кӳме шантарнă. Хальлĕхе вĕсем кĕрхи тухăçа пухассипе тимлеççĕ. Анчах та министр çумне ку хурав тивĕçтермерĕ. Ĕçсене вăхăтра пурнăçламаллине, апла пулсан шкул администрацийĕн подрядчиксемпе çирĕпрех ĕçлемеллине Муркашри шкулта та, Шетмĕпуçĕнче те пĕрре мар асăрхаттарса каларĕ вăл.

Пĕтĕмĕшле вара вĕрентӳ учрежденийĕсем юсав ĕçĕсене уйăрса панă укçа-тенкĕпе тĕллевлĕ усă курнă. Май тупса хушма ĕçсем те пурнăçланă. Апла пулсан шкулсен малалла туртăнас кăмăл пурах.

Н. НИКОЛАЕВА.

Пресс-конференцирен

Суйлав тĕрĕс иртмелле

Октябрĕн 14-мĕшĕнче суйлав пулать. Пирĕн районта Муркаш, Чуманкасси, Йӳçкасси ял тăрăхĕсен пуçлăхĕсене суйлатпăр.

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев сентябрĕн 6-мĕшĕнче Правительство çуртĕнче ирттернĕ пресс-конференцире суйлавпа çыхăннă ыйту та хускалчĕ. Çак саманта палăртмасăр иртес килмест. 2011 çулхи декабрь, 2012 çулхи март уйăхĕсенчи суйлавсене пĕтĕмлетнĕ май Чăваш Ене ăнăçлă регионсен шутне кĕртнĕ. Унта ку енĕпе массăллă ултав-суяпа усă курман, йĕркесĕрлĕх тĕл пулман.

Ыйту: Михаил Васильевич, эсир октябрь уйăхĕнчи суйлав тĕрĕс те усă иртессе шанатăр-и? «Административлă ресурс» çитес суйлав ĕç-хĕлне чăрмав кӳмĕ-и?

– Федераллă саккун улшăннипе çитес суйлавра хăш-пĕр хушма çĕнĕлĕх пулса иртмелле. Çын вăл е ку кандидата суйласси вара чи малтан унран хăйĕнчен килет. Кунта нимĕнле хĕсĕрлев те пулма пултараймасть. Çапах та çакăнта пропаганда, агитаци, суйлавçăна сĕнекен тĕрлĕ программа витĕмĕ пĕлтерĕшлĕ.

Тĕп суйлав комиссине халĕ çĕнĕ йышран йĕркеленĕ. Суйлав тапхăрĕнче суд, прокуратура органĕсене тĕрлĕ çăхав çырнисем пулнă. Мана та пĕр политика партийĕ вĕсен ят-сумне вараланă тесе суда панăччĕ. Нумаях пулмасть асăннă ĕçе кассаци инстанцийĕнче пăхса тухрĕç, суд вĕсен ыйтăвне тивĕçтермерĕ, мана тӳрре кăларчĕ. Çавăнпа та кирлĕ-кирлĕ мартан тĕрлĕ пăтăрмах шырама, суд процесĕсене çӳресе хаклă вăхăта сая яма кирлĕ мар.

Манăн тĕрĕслĕх позицийĕ çирĕп, ăна муниципалитет ертӳçисем аван пĕлеççĕ. Чи малтан вара вĕсем вырăнти суйлав ĕçĕшĕн ответлă. Саккуна епле пăхăннине прокуратура, йĕркене сыхлакан органсем çирĕп тĕрĕслеççĕ.

Административлă ресурсăн уссинчен сиенĕ ытларах. Çавăнпа та вăл суйлав ăнăçлăхĕпе пачах та çыхăнман. Кирек епле суйлав та уççăн тата тĕрĕс иртмелле.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Пенси ыйтăвĕсемпе

Соцпакет е укçа?

Федераллă çăмăллăхсемпе усă куракан граждансен çитес çул валли соцпакет е укçа тӳлевне суйласа илессине октябрĕн 1-мĕшĕччен палăртмалла. Çак категорири çыннăн хăйĕн хальхи ку тĕлĕшри йĕркине улăштарас кăмăл пулсан çеç заявлени çырмалла. Калăпăр, вăл халĕ çăмăллăхсем вырăнне укçăн илсе тăрать, анчах та çитес çултан çăмăллăхсемпе усă курма пуçласшăн е тепĕр майлă. Çăмăллăхсемпе усă куракан хальхи йĕркене пенсионер улăштарасшăн мар пулсан унăн Пенси фондне пыма кирлĕ мар.

Паянхи куна пирĕн районта федераллă çăмăллăхсемпе усă куракансем 3 пин те 80 çын. Ку категорие Аслă Отечественнăй вăрçă инвалиĕсемпе участникĕсем, çапăçăва хутшăннă ветерансем, вăрçă ветеранĕсен тăлăх арăмĕсем, радиаци катастрофисене пула шар курнă граждансем кĕреççĕ. Соцпакетпа е ун пайĕпе усă куракансем 764 çын.

Çулталăк пуçланнăранпа районта соцпакетпа пачах е унăн пĕр пайĕпе усă курма пăрахасси пирки 128 çынран заявлени йышăннă. Укçа вырăнне соцпакетпа пăхнă çăмăллăхсемпе е вĕсен пĕр пайĕпе çĕнĕрен усă курма пуçăнасси пирки 15 заявлени пулнă.

Соцпакет пĕтĕмĕшле 795 тенкĕ те 88 пуспа танлашать. Вăл шутран эмел пайĕ (тухтăр рецепчĕпе эмел тӳлевсĕр илесси) – 613 тенкĕ, санаторипе курорт пайĕ (тухтăр сĕннипе санаторие кайма путевка илесси) – 94 тенкĕ те 83 пус, транспорт пайĕ (хула тулашĕнчи поездпа тӳлевсĕр çӳресси, сипленме тӳлевсĕр кайса килесси) – 88 тенкĕ те 05 пус.

Н. СЕМЕНОВА,
РФ Пенси фончĕн районти управленийĕн пуçлăхĕн çумĕ.

Редакци почтинчен

Тавах сире, ырă çынсем

Редакцие Мускав хулинчен çыру килчĕ. Çыру авторĕ ăна хаçатра пичетлеме ыйтса çырнă.

Хисеплĕ редакци!

Мускав хулинчен чĕререн хĕрӳллĕ салам!

Эпир сирĕн хаçата вуласа сирĕнпе пĕрле савăнатпăр, хурланмалли пулсан – пĕрле хурланатпăр. Тавтапуç сире хыпарсене вăхăтра пĕлтерсе тăнăшăн.

Мăн Сĕнтĕр ял тăрăхĕнчи Ойкас ялĕнче Маргарита Викторовна Пайкова пурăнать. Мăн Сĕнтĕрти больницăра ăста медсестрасенчен пĕри вăл. Хăй пурăнакан ялти çынсене те пулăшсах тăрать. Ял-йыш та унăн пултарулăхĕпе мухтанать. Тавтапуç сире, Маргарита Викторовна. Мухтав сире.

Тепĕр лайăх çынна та хаçат урлă тав сăмахĕ калас килет – Ольга Суворова вăл. Ун патне Мускавран шăнкăравласан яланах хитре, çемçе, кăмăллă сасăпа калаçать. Унпа калаçакан кирек епле çыннăн та чĕри савăнать пулĕ.

Сывлăх сунатăп сире, ырă çынсем. Телейлĕ те вăрăм кун-çуллă пулăр.

К. ТРОИЦКАЯ.

Мускав хули.

Граждансене йышăнаççĕ

Сирĕн ыйтусем пур-и?

Район прокуратурин Муркаш ялĕнчи Мир урамĕнчи 6-мĕш çуртĕнче граждансене хăйсене интереслентерекен ыйтусемпе Раççей Федерацийĕн следстви комитечĕн Чăваш Республикинчи следстви управленийĕн ертӳçин тивĕçне пурнăçлакан А. Митин юстици полковникĕ сентябрĕн 26-мĕшĕнче 10 сехетрен пуçласа 12 сехетчен йышăнать.

Вулакан калаçăва чĕнет

Шкулта автодело урокĕсем уçмаллах

Халăх тăнлансах пырать. Хура тар тăкса пурнăç тăвас текенсем сахаллансах пыраççĕ. Аслă пĕлӳ илсе хул хушшине папка хĕстерсе çӳресшĕн. Хитре калаçма хăтланса çеç лараççĕ. Чиновника тухнă карма çăварсем йышлансах кайрĕç. Вĕсемшĕн чи хакли – чаплă отчет парса хăйсенчен çӳлерех ларакан бюрократ умĕнче ырă ят илесси. Ĕçĕ пур-и, çукки – хумхантармасть.

Совет влаçĕ вăхăтне тепĕр ăçтиçуксем хурлама хăтланаççĕ. Вĕсен тăнсăр сăмахĕсене хăлхана чикмесĕр шутласа пăхăрха, мĕн чухлĕ ырă ĕç тунă вăл вăхăтра тата мĕн чуль кутала ĕç хальхи вăхăтра тăваççĕ. Хамăр районтах совет влаçĕ вăхăтĕнче вуншар шкул уçнă пулсан халĕ вуншар шкул хупма хăтланаççĕ. Совет шкулĕнче вуншар кружок пулнă пулсан халĕ аран-аран темиçе кружок йĕркелеççĕ. Тĕлĕнмеллипех тĕлĕнетĕп хăш чухне.

Ĕç тĕлне пĕлмесĕр иккĕмĕш ăру çитĕнет. Вăйне ниçта чикеймеççĕ. Ăçта каймалла ачасен? Мĕнпе вăхăта иртермелле? Юрать компьютер умĕнче ларма май пулчĕ. Муркаш ялĕнче хăш-пĕр кунсенче пĕр ача та курăнмасть – пурте компьютерпа выляççĕ. Анчах компьютер умĕнче кăна ларнин усси çук ĕнтĕ. Сиенĕ те тем чухлех. Çавăнпа ачасене нумайланса пыракан пушă вăхăта усăллă иртерме пулăшмалла. Нумайрах кружоксем, секцисем уçмалла. Паллах, хĕр ачасем валли ташă ушкăнĕсем, вокал кружокĕсем, хорсем, çĕвĕ кружокĕсем, тĕрлемелли кружоксем пур. Эрнере виçĕ урок физкультура тунă хыççăн шкулсем «ташлаççĕ». Анчах арçын ачасем валли интереслĕ кружоксем çитмеççех. Арçын ачасене мĕн кирлĕ? 90 процентĕ техника кружокĕсем кирлине палăртать. Ачасем велосипедпа, мопиксемпе, мотоциклсемпе ярăнма юратаççĕ. Анчах пирĕн районти шкулсенче ни трактор, ни автодело урокĕсем ирттермеççех тетĕп. Пĕр-ик шкулта трактор вĕренни вăл ячĕшĕн çеç.

Çав вăхăтра çул-йĕр правилисене пĕлмен ачасем мопиксемпе аварие лексе аманни-сусăрăнни çинчен час-часах илтетĕн. Муркаш енче те мĕн чухлĕ ача мопиксемпе ĕрĕхтерсе çӳрет. Çул çинче хăйсене мĕнле тытмаллине кам вĕрентет вĕсене? Мĕншĕн кашни шкулта уроксенче вĕрентмелле мар?

Тата автошкулсенчен вĕренсе тухнисем машинăпа çӳреме пĕлмесĕрех правасем илсе аварие туни çинчен пĕлтереççĕ. Мĕншĕн ачасене 100 процентĕпех ахаль шкултах автодело вĕрентмелле мар? Кам хирĕç? Ачасем – çук! Ашшĕ-амăшĕ – çук! Çуран çӳрекенсем – çук! Водительсем – çук! Камсем? Чиновниксем!!!

Чиновниксен лицензи илмелле. Ĕçлес мар тесе çĕр сăлтав шыраççĕ. Е укçи çук, е çынни çитмест, е тата тем те пĕр.

Автодело урокĕсене е трактор вĕрентме кăмăл пурри çитмест. Вĕрентӳ бази кирлĕ. Ăçта чиксе пĕтерчĕç вĕрентӳ базине? Кашни шкулта, çапла, районти кашни вăтам шкулта, трактор е автодело кабинечĕсем пулса. Мĕншĕн вĕсене антăхса кайсах пĕтерчĕç? Муркаш шкулĕнче пиншер ача автодело вĕренчĕ. Республикăри шкулсенчен тĕрлĕ делегаци килсе автодело кабинетĕнче Герман Ананьевич Малыгин вĕрентекенĕн опычĕпе паллашатчĕç. Кама «ыраттарчĕ» Муркаш шкулĕнчи автодело кабинечĕ? Мĕншĕн тĕпренчĕкшер пухнă ĕçлекен модельсене чӳрече витĕр кăларса пăрахнă? Кама чăрмантарнă автодело кабинечĕ? Кама? Ĕç тĕлне пĕлмен чиновниксене!!!

Трактор вĕрентме кашни шкултах тракторсем пурччĕ. Ăçта кайса кĕчĕ трактор паркĕ? Салатма пит çăмăл, пуçтарма йывăр. Экономи тумалла тесе лăпкă пурнăçпа пурăнмалла мар.

Шупашкарта икĕ инженер класĕ уçнă тет. Мĕншĕн пирĕн районта çавăн пек классем уçмалла мар?

Ялсенче ĕçлеме тракторист-шофер çитмест, эпир юрист, экономист штамплатпăр. Кайран çак аслă пĕлӳ илнĕ менеджерсемпе управленецсем тепĕр хут рабочи специальноçне вĕренме каяççĕ. Капла тĕрĕс мар. Акă эпĕ шкулта вĕреннĕ чухнех тракторист правине илнĕ тата каменщика вĕренсе тухнă. Тракторпа икĕ кун ĕçлесе пăхрăм та ку ĕç мана килĕшменнине ăнлантăм. Каменщикра çур çул ĕçлерĕм те тин аслă пĕлӳ илес тесе вĕренме кайрăм. Анчах шкулта илнĕ специальноçсем маншăн пурнăçра ытлашши пулмарĕç. Тата мĕн чуль ача хăй пурнăçне ял хуçалăхĕпе çыхăнтарчĕ.

Çавăнпа çирĕплетсе калатăп: районти шкулсенче технологи урокĕсенче ачасене трактор, автодело е мотодело вĕрентмеллех.

О. ТАРАСОВ.
Москакасси шкулĕ.

Професси аттестатран маларах илме пулать

Район администрацийĕн вĕрентӳ пайĕнчен пĕлтернĕ тăрăх шкулсенче професси хатĕрленĕвĕ РФ Вĕрентӳ тата наука министерствин 2006 çулхи июнĕн 21-мĕшĕнчи çырăвĕ çинче никĕсленет. Унпа вăтам шкулсенчен вĕренсе тухнипе пĕрлех алла хăш-пĕр професси илнине çирĕплетекен документ илме май пуррине палăртнă. Çапла майпа шкулта аслă классенче вĕренекенсем тракторист, повар, çĕвĕç, штукатур, плиточник, каменщик, ЭВМ операторĕн профессийĕсене вĕренме пултараççĕ. Кунта асăннă енсемпе профессие вĕрентес тесен пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан шкулсен лицензи илмелле.

– Паянхи кун ял хуçалăх предприятийĕсенче, фермер хуçалăхĕсенче трактористсем çитмен ыйту çивĕч тăрать. Тракторист свидетельствине илме вара районти 4 шкулта май пур: Ильинкăри, Чуманкассинчи, Мăн Сĕнтĕрти тата Орининти вăтам шкулсем лицензи илнĕ. «В» тата «С» категорисене илме 449 вĕренӳ сехечĕ пулмалла, «Д» категори валли – 491 сехет, «Е» категори валли – 453 сехет, «F» категори валли – 479 сехет. Çак вĕрентӳ планне тултарсан кăна килĕшсе тăракан свидетельствăна алла илме пулать. Иртнĕ вĕренӳ çулĕнче Ильинкăри тата Чуманкассинчи вăтам шкулсенчен вĕренсе тухнă хăш-пĕр çамрăксем аттестат илнипе пĕрлех тракторист свидетельствине те алла илчĕç, – пĕлтерет райадминистрцин вĕрентӳ тата çамрăксен политикин пайĕн пуçлăхĕ З. Дипломатова.

Професси хатĕрлевĕ пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан шкулсен программине пĕтĕмĕшле патшалăх экзамен майĕпе иртекен патшалăх аттестацине кĕртнĕрен те хĕсĕнчĕ темелле. Ачасем аслă классенче хăйсем малалла вĕренмелли ене суйласа илеççĕ: социаллă-гуманитарлă ен, физикăпа математика, çут çанталăкпа наука енĕ. Агротехника енĕ – сайра хутра çеç.

– Професси хатĕрлевĕнчи йывăрлăхсем пурлăхпа техника бази çителĕксĕррипе те çыхăннă. Вĕрентӳ планĕпе пăхнă сехетсене, курссене ертсе пыма шкулсенче специалистсем те çук, – каласа парать Зоя Юрьевна.

Çак ыйтăва нумай пулмасть район администрацийĕн пуçлăхĕ ертсе пыракан канашлура та сӳтсе явнă. Районта пĕр-пĕр хуçалăх никĕсĕ çинче вĕренӳ центрне уçасси пирки сăмах пулнă. Унта программăпа пăхнă 172 сехет вĕренӳ курсне 18 çултан аслăраххисен çӳреме май пулĕ. Шкулсенче тракторист курсне вĕренсе пынисем вара çул çитсессĕн çак центрта экзамен тытса алла права илме пултарĕç.

Шкулсенче автодело курсĕсене йĕркелеме те пулать иккен. Çакна валли учрежденин лицензи илмелле. «А» категориллĕ водитель курсĕсем 192 сехетрен, «В» категорилли – 206 сехетрен, «С» категорилли – 279 сехетрен тăраççĕ. Кунсăр пуçне курссем практика ĕçне те палăртаççĕ: 16, 32 тата 50 сехет. Апла пурлăхпа техника бази те кирлĕ. Çак ĕçе шкулсенче аталантарма пулăшас текенсем те пулĕ тен. Кашнин сĕнĕвне вĕрентӳ пайĕнче пăхса тухса тĕрĕс йышăнусем тума хатĕр.

Н. НИКОЛАЕВА.

Малиновка 65 çул тултарчĕ

Иртнĕ шăмат кун, сентябрĕн 15-мĕшĕнче, Муркаш ял тăрăхне кĕрекен Малиновкăра ял уявĕ иртрĕ. Малиновка 65 çул тултарчĕ.

Тăван çĕр-шывăн Аслă вăрçи хыççăн йĕркеленнĕ ялăн ячĕ пылак çырлапа çыхăнни те курăнать. Вăл вăхăтра çывăхри вăрмансенче хăмла çырли (малина) нумай пулнă теççĕ...

Ял çыннисене саламлама эпир районти депутатсен Пухăвĕн депутачĕпе Ф. Григорьевăпа тата ял тăрăхĕн депутачĕпе Р. Потаповпа пĕрле çитрĕмĕр.

Хамăр çуралса ӳснĕ, пурăнакан вырăн яланах чи хакли, чи тăванни. Çавăнпа та Малиновкăсене ял тăнăçлăхĕшĕн кашнинех тăрăшмаллине те каласа хăвартăмăр. Обществăлла пурнăçра активлăхпа палăраканнисене вара Тав çырăвĕсемпе чысларăмăр.

Малиновкăсем уява тĕплĕн хатĕрленни палăрчĕ. Кукăль-çăмахпа, шарккупа, ытти апат-çимĕçпе сĕтел питĕ пуян пулчĕ.

Ял уявĕ

Ял çинчен каласа кăтартакан сăн ӳкерчĕксен стендне йĕркеленĕ кунта, ачасен тăван ялĕ пирки тунă ӳкерчĕкĕсем те кăмăла хăпартрĕç. Кунта пурăнакансем хăйсен ялне юратни сисĕнчĕ.

Уява культура тава тивĕçлĕ ĕçченĕ Ю. Жуков ертсе пыракан «Илем» ансамбль вара чăнах та илем кӳчĕ. Муркашри информаципе культура центрĕ çумĕнчи çак ушкăнпа пĕрле халăх савăнчĕ, юрласа ташларĕ.

Ял уявĕнче çамрăксем валли спорт ăмăртăвĕсем хатĕрленĕ. Ачасемпе аслисенчен тăракан командăсем тĕрлĕ енлĕн ăмăртрĕç: михĕ ăшне тăрса та сикрĕç, ачасене алăсем çинче йăтса тата ытти майпа ăмăртрĕç. Эстафета та, ял уявĕ те пĕтĕмĕшле питĕ хавас иртрĕ.

Т. МЕШКОВА,
Муркаш ял тăрăхĕн эксперт специалисчĕ.

Статистика

Семинар иртрĕ

Сентябрĕн 19-мĕшĕнче района Патшалăх статистика федераллă службăн Чăваш Республикинчи территори органĕн ертӳçи Э. Максимова ĕçлĕ çул çӳревпе килчĕ. Вăл Муркаш ял тăрăхĕнче пулчĕ, хушма хуçалăх кĕнекине çырас ĕç епле пынипе паллашрĕ. Уйрăмах выльăх-чĕрлĕх шутне çырассине, акмалли-лартмалли çĕр лаптăкĕсен калăпăшне палăртнине тимлĕх уйăрчĕ. Ун хыççăн районти ял тăрăхĕсен специалисчĕсемпе çак ыйту тавра семинар ирттерчĕ. Асăннă ĕç çĕнĕ мел çине куçни вара специалистсемшĕн хăйне майлă йывăрлăх кăларса тăрататать.

– Хушма хуçалăхăн çĕнĕ кĕнекине йĕркелессинче, вăя кĕртессинче ЧР Ял хуçалăх министерстви ответлă пулса тăрать, – терĕ Эльвира Геннадьевна семинара хутшăнакансене.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Прокуратурăран

Алимент парăмĕ пысăк

Пĕр хĕрарăм район прокуратурине заявлени çырнă. Унта çул çитмен ача тĕлĕшпе Мăн Сĕнтĕрте пурăнакан ашшĕ алимент укçи тӳлеменни пирки пĕлтернĕ. Çавна май прокуратура ĕçченĕсем тĕрĕслев ирттернĕ.

Шупашкар хулинчи Калинин сучĕн йышăнăвĕпе килĕшӳллĕн çак арçыннăн алимент укçи тӳлемелле. Çакна тĕпе хурса Муркаш районĕнчи суд пристав исполнителĕсем ĕç пуçарнă. Апла пулин те 1974 çулта çуралнă арçын кĕçĕн çулхи ачана усрама алимент укçи тӳлемен. Пĕчĕкскерĕн вара вылямалла, тумланмалла тата ытти те. Çапла вара пĕтĕмĕшле парăм калăпăшĕ 361 пин те 865 тенкĕпе танлашать.

А. ЧЕРНОВ,
прокурор пулăшуçи.

Ĕç рынокĕ

Ярмăрккăсем ĕç тупма пулăшаççĕ

Ĕç рынокĕнчи йывăрлăха сирес тата ĕç шыракан граждансене кĕске вăхăтра ĕç тупса парас тĕллевпе районти ĕçпе тивĕçтерекен центр вакансисен тата вĕренӳ вырăнĕсен ярмăрккине ирттерет. Ярмăрккăсем ĕç рынокĕнчи лару-тăрупа, ĕç вырăнĕсемпе паллаштараççĕ, вĕсене хутшăнса ĕç паракансем пирки, халăха ĕçпе тивĕçтерессинче патшалăх услугисем пирки пĕлме май пур.

Практика специализациленĕ ярмăрккăсем ăнăçлăрах иртнине кăтартса парать. Вăл шутра çул çитменнисем валли, çамрăксем, инвалидсем валли уйрăм ярмăрккăсем йĕркелени лайăх. Кунсăр пуçне пенсионерсем валли е тивĕçлĕ канăва тухма хатĕрленекенсен уйрăм ярмăрккисем иртеççĕ.

Ĕç тупас ыйту çивĕч пулнине кура кăçал та ĕçпе тивĕçтерекен центр 4 ярмăрккă ирттерчĕ. Унта çул çитменнисем, шкул представителĕсем хутшăнчĕç. Çапла вара çамрăксене вăхăтлăх ĕçпе тивĕçтернĕ. Пенсионерсемпе çак вăхăта çитсе пыракансем валли пĕр ярмăрккă йĕркеленĕ.

Ярмăрккăсене хутшăннă 195 çынран 188-шне ĕç тупса панă.

Н. ДИМИТРИЕВА.

Тивĕç

Умра – кĕрхи призыв

Анчах яшсене çара ăсатас çурхи тапхăра вĕçлерĕмĕр, сисмесĕрех кĕрхи те ума çитрĕ.

Халĕ октябрь – декабрь уйăхĕсенче 1985 – 1994 çулсенче çуралнă яшсене çар ретне тăрататпăр. Кашни çамрăках аттесен, асаттесен ырă йăли-йĕркине çирĕп тытса пыма тивĕç.

Пулас салтаксене çар ĕçĕ валли маларахах хатĕрлес тĕллевпе Чăваш Республикинчи çар комиссариачĕн Муркашпа Элĕк районĕсенчи пайĕ ДОСААФ вĕрентӳ организацийĕсенче «С», «ВС», «Д», «Е» категориллĕ водительсене вĕрентсе хатĕрлет. Салтака кайма хатĕрленекен çамрăкăн кун пирки маларах пĕлтермелле.

Медицина тулли тĕрĕслевĕ витĕр тухнă «А» тата «Б» категориллĕ граждансем çар ретне тăма юрăхлă. Хăшĕ пĕри вара çар ретне тăрассинчен пăрăнас тĕллевпе темиçе тапхăр хушши медицина тĕрĕслевĕ ирттермест. Çапла майпа ку тĕлĕшри пĕтĕмĕшле ĕçе вăрахлатаççĕ, вĕсем ăçта пурăнни те паллă мар. Çавна май саккуна пăхăнман яшсене вара явап тыттарма ирĕк пур.

Хисеплĕ ашшĕ-амăшĕ! Сирĕн ывăлăр тĕрĕс çултан ан пăрăнтăрччĕ, тивĕçе вăхăтра тата хăй ирĕкĕпе пурнăçлатăрччĕ. Çавăнпа та салтак пулассин пысăк ответлăхне маларахах тĕрĕс ăнлантарса парăр. Енчен те вăл çар комиссариачĕ чĕнсен те пирĕн пая килмерĕ пулсан, ăна эсир çавăтса килме тăрăшăр. Хальхи вăхăтра малтанхи пек асăннă тивĕçе 2 – 3 çул пурнăçламалла мар.

Çапах та çар комиссариачĕн ыйтăвне аякра хăварман çамрăксем те сахал мар пирĕн хушăра. Хăшĕ-пĕри вара хăйне йывăртарах вырăна яма та хистесех ыйтать. Ăçта ярассине призыв комиссийĕ пулас салтака тĕплĕ тĕрĕслесен палăртать.

Паллах кашни яш ВДВ, ВВ МВД, РВСН пайсене юрăхлă пулаймасть. Кунта сывлăх çирĕплĕхĕ, ӳт-пӳ тĕреклĕхĕ, пĕлӳ шайĕ малти вырăнта тăрать.

Çавăн пекех кĕрхи призыв тапхăрĕнче Мускав хулинчи Президент полкĕнчи çар ĕçĕ валли çулсеренех кандидатсем суйлаççĕ. Кунта каллех тĕрлĕ категорипе çирĕп тĕрĕслев ирттереççĕ.

Енчен те сирĕн çар ĕçĕпе çыхăннă ыйтусем пулсан пирĕн пая килсе е шăнкăравласа ыйтса пĕлме пултаратăр.

А. КОЧУРОВ,
Чăваш Республикин çар комиссариачĕн Муркашпа Элĕк районĕсенчи пайĕн ертӳçи.

Сывлăхлă пулар!

Шăнса пăсăлассинчен асăрханмалла

Сентябрĕн малтанхи вунă кунлăхĕнчех Шупашкарта респираторлă вируслă инфекци чирĕсемпе чирленĕ тĕслĕхсем палăрмаллах ӳснине, Шупашкар хули çак инфекци вăйлă сарăлса пыракан вунă хула йышне кĕнĕ пирки тĕрлĕ массăллă информаци хатĕрĕсем пĕрре мар пĕлтерчĕç. Чирлекенсенчен ытларахăшĕ – ачасем. Çакна специалистсем каникул хыççăн ачасем пĕр-пĕринпе тĕл пулса хăйсем хушшинче тĕрлĕ инфекцие хăвăрт сарăлма панипе çыхăннине калаççĕ. Тен респираторлă вируслă инфекци чирĕсемпе чирлесси çак кунсенчех чакса та пырĕ. Анчах та чирлессинчен асăрханмалла.

Муркашри тĕп больницăри эпидемиолог врач Г. Соколова **(сăн ӳкерчĕкре)** грипран сыхланмалли чи лайăх мел паян вакцинаци пулнине палăртрать. Уйрăмах ача сачĕсене çӳрекенсене, шкулта вĕренекен ачасене, студентсене прививка тума сĕнеççĕ. Вĕсем хушшинче гриппа чирлесси, çак чир вăй илесси анлă сарăлнă. Çар çыннисен, йăла ыйтăвĕсемпе тивĕçтерекен сфера ĕçченĕсен, медицина ĕçченĕсен те вакцинацие хутшăнмаллине калать врач.

– Гриппа çулталăкăн кирек хăш вăхăтĕнче те чирлеме пулать. Кĕркунне хи-хĕллехи вăхăтра вара ăна сарăлма пулăшакан хушма енсем уйрăмах нумай.

Вакцинаци – чире асăрхаттармалли вăйлă та витĕмлĕ мел. Вăл гриппран кăна мар, шăнса пăсăлнин ытти чирĕсенчен те асăрхаттарать. Грипп вирусне ытларах ачасем сараççĕ. Апла вĕсене прививка туни аслисене те чирлесрен сыхлать, – пĕлтерет Галина Георгиевна.

Ӳт-пӳ тĕлĕшĕнчен вăй хурса ĕçлени, тĕрĕс те лайăх апатланни, витаминсем тата иммунитета пĕр пек лайăх шайра тытса тăма пулăшакан препаратсем йышăнни, организма тĕреклетни тата ытти те чиртен сыхлать. Грипран сыхланас тесен унпа чирлеме пуçланă çынсемпе хутшăнмалла мар. Алăсене час-часах супăньпе çумалла. Сывă пурнăç йĕрки тытмалла. Вăл шутра – çителĕклĕ çывăрни те, тĕрĕс апатланни те, хусканусем тĕлĕшпе активлă пулни те. Хăвăрта чир паллисене сисрĕр пулсан урама тухма, ĕçе е вĕренме каймалла тăхтаса тăрăр. Килте юлма тăрăшăр, çиййĕнчех сипленме тытăнăр.

Халăх медицини шăнса пăсăлсан, гриппа чирлесен, ӳслĕк пулсан акă мĕнле сипленме сĕнет. Ăшăтнă 1 стакан сĕт ăшне 1 апат кашăкĕ пыл ярса ирĕлтерĕр. Кунне çак хутăша 2–3 стакан ĕçмелле.

Тепĕр меслет. 3 апат кашăкĕ чухлĕ типĕтнĕ çăка чечекне 1 стакан вĕретнĕ шыва 8–10 минутлăх ямалла. Килĕштернĕ чухлĕ пыл хушмалла. Çак шĕвеке кунне 3 стакан ĕçмелле. Шăнса пăсăлсан е гриппа чирленĕ чухне тата профилактика вырăнне усăллă мелсенчен пĕри.

Ача сывлăхлă ӳстĕр

Кашни амăшĕ хăйĕн ачи сывлăхлă та телейлĕ ӳстĕр тесе тăрăшать. Ача сывлăхлă ӳстĕр тесен куллен мĕнле ĕççем туса пымалла, мĕнле йĕркене пăхăнмалла? Çак ыйтусем уйрăмах тин кăна амăш пулса тăнисене хумхантараççĕ. Районти тĕп больницăра вăй хуракан ачапăча врачĕсем вара акă мĕнле сĕнӳсем пачĕç.

Яланах, кирек мĕнле çанталăкра та, ачана уçăлма илсе тухмалла (паллах, вăйлă çил чухне е 15 градусран сивĕрех пулсан, е тата ачан хăйĕн чире пула температура пысăк пулсан – тухмалла мар). Уçă сывлăш ачашăн çав тери усăллă. Май пур пулсан яланах пĕр вăхăтра уçăлса çӳреме тăрăшăр.

Ачана çи-пуç çанталăка кура тăхăнтартмалла.

Апатланма та ачана пĕр вăхăтра апатлантарăр. Ачан ӳсĕмне кура апатланусем хушшинче иртекен вăхăт та тĕрлĕрен. Вăтамран вара 3–5 сехетре пĕрре апатлантармалла.

Ачана шыва кашни кун кĕртмелле. Çăвăнтармалли ванна ăна тăвăр ан пултăр. Енчен те эсир ачăра хăвăр ваннăра çăвăнтарас тетĕр пулсан ваннăна малтанах дезинфекцилемелле. Унта микробсемпе бактерисем ан пулччăр.

Ачăрпа лавккана е çын нумай пулакан ытти вырăнсене тухса ан çӳрĕр. Унта пĕр-пĕр инфекци çăмăллăнах çаклатма пулать. Ачана никампа та хăварма май çук пулсан вара çакăн пек вырăнсенче çур сехетрен ытла пулмалла мар.

Хăвăрăн сывлăх пирки те ан манăр. Мĕншĕн тесен эсир чирлесен чир сирĕн ачана та лекме пултарать. Чирлерĕрех пулсан вара ватăпа марля повязкипе çӳремелле.

Нихăçан та нимĕнле лару-тăрура та ача çине ан кăшкăрăр. Ачан психика сывлăхĕ унăн ӳт-пӳ сывлăхĕнчен нимĕнрен те кая мар. Çакна яланах шута хумалла.

Кун каçа ачана шыв е тĕрлĕ сĕткен çителĕклех ĕçтерĕр. Çакă организмри веществосен ылмашăвĕ çине лайăх витĕм кӳрет.

Ача пурăнакан пӳлĕме тирпейленĕ чух кашни кунах урай çăвасси пирки кăна мар, тусана нӳрĕ татăкпа шăлса илессине те ан манăр.

Хăвăр ачăра юратăр, ăна йĕркеллĕ пăхăр. Вăхăтра ырми-канми тăрăшни кайран сире хăвăра савăнтарĕ.

Хваттерти тирпей-илем – химисĕр

Сиенрен хăтăлма

Хваттерте тирпей-илем кĕртнĕ чух тĕрлĕрен тасатакан хутăшсемпе усă куракан хĕрарăмсем вĕсен сиенĕ пирки нумай чух шутласах та каймаççĕ. Вĕсемпе пачах усă курмасăр тирпей-илем кĕртме май пурри пирки – пушшех те.

Çуса тасатмалли тĕрлĕ хутăшсен вара сиенĕ туллиех. Япаласене çап-çутă та тап-таса тума пулăшнипе пĕрлех вĕсем пире аллерги, пуç пĕрмай ыратнине, кĕлетке çине тухакан шатрасем парнелеме пултараççĕ.

Анчах та çак хутăшсемпе усă курма пăрахни пачах та тирпей-илем кĕртме пăрахмалла тенине пĕлтермест. Кил-çуртра тирпейлĕ те таса пулни сывлăх çине те лайăх витĕм кӳрет. Сиенлĕ хутăшсене вара экологи тĕлĕшĕнчен таса япаласемпе, уйрăмах яланах алă айĕнче пулаканнисемпе, ылмаштарма йывăр мар.

- Чашăк-тирĕк çума горчица порошокĕпе усă курни сиенлĕ мар. Горчица порошокĕ янă шывра çăм çипрен çыхнă çи-пуçа та ислетсе илме пулать. Горчица порошокĕ тĕрлĕ çусене çуса яма пулăшать.
- Рис пĕçерсе илнĕ шыва та тăкма васкамалла мар. Вăл çатмасене те, кастрюльсене те тап-таса тума пулăшать. Савăтсапа ытла та хытă вараланнă пулсан вара апат содипе усă курăр.
- Содăпа уксус йӳçекне пĕрле хутăштарнă шĕвекпе кафель плитине тата кафель сарнă ытти сийсене тасатма кăна мар, унитаз тасатнă çĕрте те усă курма пулать: вăл пур таса марлăха та пĕтерет. Ваннăйри хура тĕслĕ кăмпасене тасатма (грибки) вара уксус йӳçекĕ пулăшать.
- Терка витĕр кăларнă хуçалăхра усă курмалли супăне шыва ярса кăпăкланиччен пăтратăр. Унпа тумтир çума кăна мар, чашăк-тирĕк çума та юрать.

Хĕлле-и, çулла-и – иш те иш

Шыв ӳт-пĕве тасатнипе пĕрлех чуна та тасатнăнах туйăнать. Çавăнпах пулĕ пур вăхăтра та çынсем ишме юратнă: пĕвере-и, юхан шывра-и... Паллах, малтан çынсен çакна çулла тума тивнĕ. Халĕ вара бассейнсем пур. Çакна чăнчăн ырлăх темеле. Хĕлле-и, çулла-и – иш те иш.

Ишнин усси пирки чылай калаççĕ. Ку тĕрĕсех. Хăйĕн сывлăхĕшĕн тимлекен çын бассейна килмесĕр пултараймасть. Мĕншĕн тесен ишни организмшăн пур енлĕ усăллă тесен те йăнăш мар.

Специалистсем те, тăтăшах бассейна ишме çӳрекенсем те шывра ишни фигурăна тытса тăма пулăшнине палăртаççĕ. Ишнĕрен организмра калори чылай пĕтет. Ку тĕлĕшпе шывра ишни аэробика занятийĕсенчен те ирттерет. Шывра ишнĕ чух харăсах чылай мышца ĕçлет, çавăнпах кĕлетке пропорциллĕ аталанать.

Ишни çурăм шăммишĕн те усăллă. Çурăм шăмми тӳрĕ пултăр тесен пĕчĕкренех ачана шывра ишме хăнăхтармалла. Çакăнпа пĕрлех шывра ишни çыннăн ĕçлеслĕхне те, тӳсĕмлĕхне те ӳстерет.

Шывра ишни нерв тытăмĕ çине лайăх витĕм кӳнĕрен стрессене хирĕç кĕрешме пулăшать. Ишнĕ чухне шыв пĕтĕм кĕлеткене пĕр харăсах хăйне евĕр массаж тăвать. Çакă вара ишекене лăпкăлăх парать.

Хăшĕ-пĕри каçпа çывăрса каяйманнипе аптăрать. Ишни вара кунта та пулăшать. Тăтăшах ишме çӳрекен çыннăн кăмăл-туйăмĕ те лайăх. Кунсăр пуçне ишнипе иммунитет та çирĕпленет. Сăмахран, бассейна çӳрекенсем ыттисемпе танлаштарсан шăнса пăсăлассипе ытлах аптăраманнине калаççĕ. Çанталăк улшăнни те вĕсем çине пысăк витĕмех кӳмест.

Спорт енĕпе пăхас пулсан та бассейнра ишнĕ чух сураналанасси сайра хутра çеç пулма пултарать. Анчах та бассейнра яланах инструкторсем пулнăран ишекенсен сурансем пуласран асăрхаттарсах тăраççĕ, шывра харпăр хăйне мĕнле тытмаллине ăнлантараççĕ. Бассейна эрнере икĕ хут килни те питĕ лайăх, уйрăмах ирпе е каç енне ишни аван. Çавăнпа та хамăрăн сывлăха çирĕплетме ӳркенмелле мар.

М. СМИРНОВА,
«Ачасемпе çамрăксен спорт шкулĕ – «Сывлăх» ФСК-ри» ишессин инструкторĕ.

Пĕлме интереслĕ

Арбуз

Арбузăн тăван çĕр-шывĕ Кăнтăр Африка шутланать. Ăна кунта паян та ирĕккĕн ӳснине курма пулать.

Авалхи Египетрах çынсем çак культурăна пĕлнĕ тата лартса туса илнĕ. Арбуза леш тĕнчене ăсатнă чухне фараонсене хурса панă. Хĕвел Анăç Европăна çак культура 11 ĕмĕр хыççăн çитнĕ. Раççейре ăна 16 ĕмĕрте çеç пĕлнĕ. 19 ĕмĕрте çеç анлă сарăлнă. Унччен вăл сайра тĕл пулакан тутлă çимĕç шутланнă.

Арбуз çимĕçĕ çырла мар, ку йăнăш шухăш, вăл кавăн шутланать.

Арбузра ликопин – вăйлă антиоксидант – çав тери нумай, вăл ку енĕпе лидерсенчен пĕри. Ликопин арçынсене хĕсĕрлĕхрен сипленме пулăшать. Рак чирĕсенчен хӳтĕлет. Вăл куçсемшĕн усăллă. Организмри шыçă чирĕсемпе кĕрешет. Апата ирĕлтерме пулăшать. Арбуз сĕткенĕпе çемçе пайĕ шăк лайăх антараççĕ. Унăн çемçе пайĕнче апат-çимĕç чĕлкĕмĕ пур, вăл организмри холестерина чакарать. Арбуз сĕткенĕ пĕверпе пӳрене шлакран тасатать.

Арбуз подагра, артрит, атеросклероз, гастрит, гипертони, чĕре, пĕвер чирĕсенчен сиплет. Сăмсаран юн каяхинчен, йывăрăш ытлашши чухне те арбуз пулăшать.

Арбуз сĕткенĕ ӳт-тире те çĕнетет. Пит çине хума маска çапла хатĕрлемелле. Марльăна пилĕк хут хуçлатмалла та сĕткен ăшне чиксе кăлармалла. Ăна пит çине 15–20 минутлăха хумалла. Унччен пите çумалла.

Организма пĕтĕмĕшле тасатма та арбузпа усă кураççĕ. Çак тĕллевпе 3-4 кун хушши арбузпа хура çăкăр кăна çимелле. Шăк организмран нумай тухни пӳрене тата шăк çулĕсене тасатать. Кун пек чухне вак чулсем те тухаççĕ.

Арбузра нитрат пурине çапла тĕрĕслемелле:

– унăн касăкне шыв янă стакана сиктермелле, нитратлă пулсан шыв хĕрелет, таси шыва тĕксĕмлетет çеç;

– арбуза пăчăртасан вăл шатăртатмалла;

– арбуза кассан вăл яка курăнмалла мар, тымарĕсем сарă тата хулăн пулмалла мар.

Арбуза август уйăхĕн вĕçĕнче туянма тăрăшмалла. Вăл ку вăхăта хăй тĕллĕнех пиçсе çитет.

Арбузăн хими составĕ çапла (100 грамм çимĕçре):

- Калори, 27 ккал
- Белоксем – 0,6 гр.
- Çусем – 0,1 гр.
- Углеводсем – 5,8 гр.
- Апат-çимĕç чĕлкĕмĕсем – 0,4 гр.
- Органика кислотисем – 0,1 гр.
- Шыв - 92,6 гр.
- Моно- тата дисахаридсем – 5,8 гр.

Витаминсем

- Витамин PP – 0,2 мг.
- Бэта-каротин – 0,1 мг.
- Витамин А (РЭ) – 17 мкг.
- Витамин В1 (тиамин) – 0,04 мг.
- Витамин В2 (рибофлавин) – 0,06 мг.
- Витамин В6 (пиридоксин) – 0,09 мг.
- Витамин В9 (фолиевая) – 8 мкг.
- Витамин С –7 мг.
- Витамин Е (ТЭ) – 0,1 мг.

Макроэлементсем

- Кальци – 14 мг.
- Магни – 12 мг.
- Натри – 16 мг.
- Кали – 110 мг.
- Фосфор – 7 мг.

Микроэлементсем

- Тимĕр – 1 мг.

Редакцирен: «Сывлăхлă пулар!» страница малашне уйăхра пĕрре тухма тытăнать. Сирĕн сĕнĕвĕрсемпе ыйтусене 62-1-38 номерлĕ телефонпа кĕтетпĕр. Страницăна Наталия НИКОЛАЕВА ертсе пырать.
Ку кăларăма хатĕрленĕ чухне Интернет ресурсĕсемпе усă курнă.

Ярославкăсен герб та, ялав та пур

Герб тата ялав тăвас шухăш Çĕмĕртлĕх Чемейре çуралнă Юрий Романовран пуçланнă. Юрий Евтихеевич – «ТРИ-R» фирма ертӳçи. Вăл 17 № Турай округĕнчен район депутатне суйланнă. Автор çак паллăсенче кунта пурăнакан ĕçчен те хастар халăха палăртасшăн пулнă.

Гербпа ялавра тĕп вырăн хур кайăк йышăнать. Шурă акăш яланах çĕнелекен пурнăç, тасалăх, хастарлăх, пархатарлăх палли шутланнă.

Тӳпери Хур кайăк çулĕ çинчен калакан чăваш халапĕнче çак пархатарлăх сăнланнă. Хур кайăксем кĕр çитсен инçе çула тухнă, çурçĕртен кăнтăра талăкĕпех вĕçнĕ. Сасартăк малта пыраканни хыçалти пĕр кайăкĕ аманнине туйса илнĕ. Анчах ăна нимĕнле те пулăшма çук. Унăн ыттисене çăлмалла, хăрушă вырăнтан аяккалла каймалла. Аманни вара вăйран кайнă, аялалла ӳкнĕ. Вĕçсе каякан юлташĕсем çул тăршшĕпех пĕрер тĕк тата-тата пăрахса пынă. Аманни юсанса илсен вĕсене çак мамăк йĕрĕпе туптăр тенĕ. Çавăнтанпа тӳпере Хур кайăк çулĕ тупăннă та. Вырăсла çак çăлтăрсен ушкăнне «Млечный путь» теççĕ.

Çĕмĕртĕн тăвата турачĕ çил арманĕн çаврăнакан çунаттисене аса илтерет. Кунти çынсем ĕмĕрĕпех çĕр ĕçĕпе пурăннă, ĕçченлĕхĕпе палăрнă. Çĕмĕрт – çуркунне палли, вăл сивĕ хĕл хыççăн чи малтан çеçкене ларать. Çут çанталăк чĕрĕлет.

Çаврака варринче вырнаçнă упа урин палли те пĕлтерĕшлĕ. Килти выльăха тискер чĕр чунсенчен упракан паллă тесе шутланă ăна ĕлĕкхи çынсем.

Гербпа ялава саккунсемпе килĕшӳллĕн йĕркеленĕ тата çирĕплетнĕ. Вĕсене РФ патшалăх геральдика регистрне 7147, 7148 номерсемпе кĕртнĕ. Ярославка ял тăрăхĕн депутачĕсен Пухăвĕн 2010 çулхи мартăн 23-мĕшĕнчи С-5/4 номерлĕ йышăнăвĕпе çирĕплетнĕ.

Официаллă символсене Ярославка ял тăрăхĕн пуçлăхне Г. Кожевникова депутатсен районти Пухăвĕн кăçалхи сентябрĕн 6-мĕшĕнчи ларăвĕнче панă.

Хальлĕхе районта Ярославкăсен çеç гербпа ялав пур.

А. ИВАНОВ.

Сăн ӳкерчĕкре: Г. Кожевников ял тăрăхĕн ялавĕпе.

Н. ПАВЛОВА
сăн ӳкерчĕкĕ.

Официально

Моргаушская территориальная избирательная комиссия
РЕШЕНИЕ
от 13 сентября 2012 года № 66/2
О назначении председателей участковых избирательных комиссий избирательных участков №№ 1–9 по досрочным выборам в органы местного самоуправления в Моргаушском районе Чувашской Республики

В соответствии с пунктом 7 статьи 28 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» Моргаушская территориальная избирательная комиссия **р е ш и л а:**

1. Назначить председателями участковых избирательных комиссий избирательных участков №№ 1–9 по досрочным выборам в органы местного самоуправления в Моргаушском районе Чувашской Республики:

– Октябрьского избирательного участка № 1 Петрову Ольгу Германовну, 1978 года рождения, образование – высшее, воспитателя МБДОУ «Детский сад № 3 «Солнышко», предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии собранием избирателей;

– Чапаевского избирательного участка № 2 Казакову Ираиду Анатольевну, 1960 года рождения, образование – средне-специальное, участковую медсестру БУ «Моргаушская ЦРБ» Минздравсоцразвития Чувашии, предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии собранием избирателей;

– Шептак-Моргаушского избирательного участка № 3 - Петрову Зою Михайловну, 1956 года рождения, образование – средне-специальное, помощника врача эпидемиолога ФБУЗ «Центр гигиены и эпидемиологии в Чувашской Республике-Чувашии» в г.Новочебоксарск, предложенную в состав комиссии собранием избирателей;

– Чуманкасинского избирательного участка № 4 Иванову Маргариту Валерьяновну, 1966 года рождения, образование – высшее, заведующую МБДОУ «Детский сад №13 «Малыш», предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии районным местным отделением Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ»;

– Иседеркинского избирательного участка № 5 Илларионову Раису Пименовну, 1968 года рождения, образование – высшее, воспитатель МБДОУ «Детский сад №13 «Малыш», предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии предложенную в состав комиссии Моргаушским районным местным отделением Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ»;

– Юськасинского избирательного участка № 6 Димитриеву Валентину Николаевну, 1960 года рождения, образование - средне-специальное, заведующую складом БУ «Юськасинский дом-интернат для престарелых и инвалидов» Минздравсоцразвития Чувашии, предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии собранием избирателей;

– Вурманкасинского избирательного участка 7 Флегонтову Светлану Юрьевну, 1968 года рождения, образование - среднее, заведующую филиалом МБУК «Юськасинский информационно-культурный центр» Юськасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики- Вурманкасинский СДК, предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии собранием избирателей;

– Мадикского избирательного участка № 8 Петрова Петра Васильевича, 1973 года рождения, образование – среднее, слесаря филиала «Моргаушимежрайгаз» ОАО «Чувашсетьгаз», предложенного для назначения в состав участковой избирательной комиссии собранием избирателей;

– Нижнепанклейского избирательного участка № 9 Петрову Евгению Васильевну, 1975 года рождения, образование – высшее, учителя МБОУ «Юськасинская СОШ», предложенную для назначения в состав участковой избирательной комиссии собранием избирателей.

2. Председателям участковых избирательных комиссий избирательных участков №№ 1–9 созвать организационное заседание участковых избирательных комиссий не позднее 20 сентября 2012 года.

3. Направить настоящее решение в средства массовой информации для опубликования.

Председатель Моргаушской территориальной избирательной комиссии Л.Ю. ТАРАСОВА.
Секретарь Моргаушской территориальной избирательной комиссии В.Н. ФОМИНА.

Публичные слушания

Итоги проведения публичного слушания по проекту муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка» на территории Москакасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики.

19 сентября 2012 года прошли публичные слушания по проекту муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка».

На указанном выше публичном слушании было принято следующее решение: одобрить проект муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка».

Решение публичного слушания
Об изменении разрешенного использования земельного участка

Руководствуясь п.10 ст.3 Федерального закона от 25 октября 2001 года №137-ФЗ «О введении в действие Земельного кодекса Российской Федерации», с учетом результатов публичных слушаний постановляю:

Изменить разрешенное использование земельного участка с кадастровым номером 21:17:092701:691, местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Москакасинское сельское поселение, участок расположен в южной части кадастрового квартала 21:17:092701, общей площадью 3968 кв.м., с «для строительства многотопливной автозаправочной станции в придорожной полосе федеральной автомобильной дороги М-7 «Волга» км 617+000(справа) на «для содержания и эксплуатации автозаправочной станции».

Итоги проведения публичного слушания по проекту муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка» на территории Москакасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики.

19 сентября 2012 года прошли публичные слушания по проекту муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка».

На указанном выше публичном слушании было принято следующее решение: одобрить проект муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка».

Решение публичного слушания
Об изменении разрешенного использования земельного участка

Руководствуясь п.10 ст.3 Федерального закона от 25 октября 2001 года №137-ФЗ «О введении в действие Земельного кодекса Российской Федерации», с учетом результатов публичных слушаний постановляю:

Изменить разрешенное использование земельного участка с кадастровым номером 21:17:090301:135, местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Москакасинское сельское поселение, д.Нижние Хачики, ул.Шоссейная, общей площадью 31 кв.м., с «для размещения объекта торговли» на «для строительства и эксплуатации магазина».

Постановление

ЦЕНТРАЛЬНАЯ ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ
ЧУВАШСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
ПОСТАНОВЛЕНИЕ
13.09.2012 г. № 51/359-V
г. Чебоксары
О назначении члена Моргаушской территориальной избирательной комиссии с правом решающего голоса

В соответствии с пунктом 11 статьи 29 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» Центральная избирательная комиссия Чувашской Республики **п о с т а н о в л я е т:**

1. Назначить членом Моргаушской территориальной избирательной комиссии с правом решающего голоса Воробьева Олега Александровича, имеющего высшее образование, работающего старшим государственным инспектором отдела государственного ветеринарного надзора Государственной ветеринарной службы Чувашской Республики, предложенного в состав комиссии собранием избирателей по месту жительства.

2. Направить настоящее постановление в средства массовой информации для опубликования.

Председатель Центральной избирательной комиссии Чувашской Республики А.И. ЦВЕТКОВ.
Секретарь Центральной избирательной комиссии Чувашской Республики С.Н. ТАРАСОВ.

Конкурсный отбор

Проводится конкурсный отбор для включения в кадровый резерв администрации Хорнойского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики

Администрация Хорнойского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики сообщает о приеме документов кандидатов, желающих участвовать в конкурсном отборе для включения в кадровый резерв администрации Хорнойского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики с 22 сентября 2012 года.

Кадровый резерв формируется с учётом реестра должностей муниципальной службы, поступивших заявлений муниципальных служащих (граждан) и представляет собой список муниципальных служащих и лиц, не состоящих на муниципальной службе, отвечающих квалификационным требованиям, предъявляемым к соответствующим должностям, обладающих потенциальными способностями, необходимой профессиональной компетентностью для замещения вакантных или вновь образуемых должностей муниципальной службы, замещаемых без ограничения срока полномочий.

Для участия в отборе кандидаты для включения в кадровый резерв представляют следующие документы:

а) личное заявление;

б) собственноручно заполненная и подписанная анкета по установленной форме с приложением фотографии;

в) копия паспорта или заменяющего его документа (соответствующий документ предъявляется лично по прибытии на конкурс);

г) копии документов, подтверждающих необходимое профессиональное образование, стаж работы и квалификацию:

копию трудовой книжки или иные документы, подтверждающие трудовую (служебную) деятельность гражданина;

копии документов о дополнительном профессиональном образовании, о присвоении ученой степени, ученого звания, заверенные нотариально или кадровыми службами по месту работы (службы);

д) заключение медицинского учреждения об отсутствии заболевания, препятствующего поступлению на муниципальную службу;

е) отзыв непосредственного руководителя муниципального служащего с рекомендацией о включении муниципального служащего в кадровый резерв (характеристика - от гражданина, не состоящего на муниципальной службе);

ж) копию решения аттестационной комиссии (при наличии) о том, что муниципальный служащий подлежит включению в установленном порядке в кадровый резерв для замещения вакантной должности муниципальной службы в порядке должностного роста;

з) другие документы, предусмотренные законодательством, а также материалы, которые, по мнению муниципального служащего (гражданина), подтверждают его профессиональные заслуги (справки, публикации, дипломы, рекомендации, книги, брошюры, рефераты и другие).

Прием документов для участия в конкурсе осуществляется в течение 30 календарных дней со дня опубликования данного объявления по 21 октября 2012 года включительно по рабочим дням с 8 до 17 часов по адресу: д. Хорной, ул. Новая, д. 14.

За дополнительной информацией обращаться по телефону 62-1-44, факс 62-1-44, эл.почта mrgxorn_pos@cbx.ru, официальный сайт администрации Хорнойского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики.

Проводится конкурсный отбор для включения в кадровый резерв администрации Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики

Администрация Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики сообщает о приеме документов кандидатов, желающих участвовать в конкурсном отборе для включения в кадровый резерв администрации Чуманкасинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики с 22 сентября 2012 года.

Кадровый резерв формируется с учётом реестра должностей муниципальной службы, поступивших заявлений муниципальных служащих (граждан) и представляет собой список муниципальных служащих и лиц, не состоящих на муниципальной службе, отвечающих квалификационным требованиям, предъявляемым к соответствующим должностям, обладающих потенциальными способностями, необходимой профессиональной компетентностью для замещения вакантных или вновь образуемых должностей муниципальной службы, замещаемых без ограничения срока полномочий.

Для участия в отборе кандидаты для включения в кадровый резерв представляют следующие документы:

а) личное заявление;

б) собственноручно заполненная и подписанная анкета по установленной форме с приложением фотографии;

в) копия паспорта или заменяющего его документа (соответствующий документ предъявляется лично по прибытии на конкурс);

г) копии документов, подтверждающих необходимое профессиональное образование, стаж работы и квалификацию:

копию трудовой книжки или иные документы, подтверждающие трудовую (служебную) деятельность гражданина;

копии документов о дополнительном профессиональном образовании, о присвоении ученой степени, ученого звания, заверенные нотариально или кадровыми службами по месту работы (службы);

д) заключение медицинского учреждения об отсутствии заболевания, препятствующего поступлению на муниципальную службу;

е) отзыв непосредственного руководителя муниципального служащего с рекомендацией о включении муниципального служащего в кадровый резерв (характеристика - от гражданина, не состоящего на муниципальной службе);

ж) копию решения аттестационной комиссии (при наличии) о том, что муниципальный служащий подлежит включению в установленном порядке в кадровый резерв для замещения вакантной должности муниципальной службы в порядке должностного роста;

з) другие документы, предусмотренные законодательством, а также материалы, которые, по мнению муниципального служащего (гражданина), подтверждают его профессиональные заслуги (справки, публикации, дипломы, рекомендации, книги, брошюры, рефераты и другие).

Прием документов для участия в конкурсе осуществляется в течение 30 календарных дней со дня опубликования данного объявления по 21октября 2012 года включительно по рабочим дням с 8 до 17 часов по адресу: д. Одаркино, ул. Центральная, д.2.

За дополнительной информацией обращаться по телефонам 61-2-00, 61-2-36, эл. почта mrgchuma_pos@cbx.ru, официальный сайт администрации Чуманкасинского сельского поселения http://gov.cap.ru/main.asp?govid=429.

Телепрограмма

с 24 по 30 сентября 2012 года

ПОНЕДЕЛЬНИК, 24.09

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.20 «Контрольная закупка»
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 Т/с «СЕРДЦЕ МАРИИ» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 «Пока все дома»
15.50 Т/с «ФУРЦЕВА» 12+
16.55 «Кривые зеркала»
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ЕДИНСТВЕННЫЙ МОЙ ГРЕХ» 16+
22.30 «Вечерний Ургант» 16+
23.00 Т/с «ОПЕРЕЖАЯ ВЫСТРЕЛ» 12+
0.20 «Без свидетелей» 16+
0.50 «Пропавший без вести» 16+
1.40, 3.05 Х/ф «КОКОН: ВОЗВРАЩЕНИЕ»
4.00 Т/с «ДЕТРОЙТ 1-8-7» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Люблю, не могу!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СУДЬБЫ ЗАГАДОЧНОЕ ЗАВТРА» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «СКЛИФОСОВСКИЙ» 12+
0.20 «Девчата» 16+
1.00 Вести +
1.20 Х/ф «ЛОЖЬ И ИЛЛЮЗИИ» 16+
3.10 Т/ф «ШИЗО» 16+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

На канале «Россия 2»

11.45-12.15 Вести-Спорт–Чувашия

КУЛЬТУРА

7.00 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 «Уроки рисования с Сергеем Андрияко й» «Стекло»
11.45 Х/ф «ХОЖДЕНИЕ ПО МУКАМ»
13.00 Д/ф «Владимир Володин, опереточный герой»
13.40 Д/ф «История мира за два часа»
15.10 «Пешком...» Москва екатерининская
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ПОСЛЕДНИЙ ВИЗИТ»
17.05, 1.25 Д/ф «Мировые сокровища культуры»
17.20 «Театральная летопись»
17.50 «Великие русские композиторы» М. Глинка, Н. Римский-Корсаков. Оркестровые произведения
18.40 Д/с «Как устроена Вселенная»
19.45 Главная роль
20.05 «Сати. Нескучная классика...»
20.45 Д/ф «Сказочная жизнь»
21.25, 1.40 Academia
22.15 «Тем временем»
23.00 «Мхатчики. Театр времен Олега Ефремова»
23.50 Х/ф «ЛЮБОВНИЦА ДЬЯВОЛА»
2.25 В. А. Моцарт. Концерт №21 для фортепиано с оркестром

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Живут же люди!» 0+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
21.25 Т/с «КАРПОВ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ДИКИЙ» 16+
1.35 Центр помощи «Анастасия» 16+
2.25 «В зоне особого риска» 18+
3.00 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
4.55 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ВТОРНИК, 25.09

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.20, 4.15 «Контрольная закупка»
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 Т/с «СЕРДЦЕ МАРИИ» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 «Пока все дома»
15.50 Т/с «ФУРЦЕВА» 12+
16.55 «Народная медицина» 12+
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ЕДИНСТВЕННЫЙ МОЙ ГРЕХ» 16+
22.30 «Вечерний Ургант» 16+
23.00 Т/с «ОПЕРЕЖАЯ ВЫСТРЕЛ» 12+
0.20 «Без свидетелей» 16+
0.50 «Обитель лжи» 18+
1.30 Т/с «КАЛИФРЕНИЯ» 18+
2.05, 3.05 Х/ф «ВОЙНА РОЗ»

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Люблю, не могу!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СУДЬБЫ ЗАГАДОЧНОЕ ЗАВТРА» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «СКЛИФОСОВСКИЙ» 12+
23.30 Специальный корреспондент. 16+
0.35 «Кузькина мать. Итоги» «Страсти по атому»
1.35 Вести +
2.00 «Честный детектив» 12+
2.30 Т/ф «ТРАВЛЯ» 16+
4.25 «Городок»

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Ирхи тĕпел
9.30-9.45 Активная молодежь
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 «Уроки рисования с Сергеем Андрияко й» «Драпировка»
11.45 Х/ф «ХОЖДЕНИЕ ПО МУКАМ»
13.05 «Крутые дороги Дмитрия Лихачева» «Семь веков древностей»
13.35, 18.40 Д/с «Как устроена Вселенная»
14.25 Academia. Юрий Васильев. «Клетка - чудо динамической архитектуры»
15.10 «Пятое измерение»
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ИНСПЕКТОР ГУЛЛ»
17.00, 2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»
17.20 «Театральная летопись»
17.50 «Великие русские композиторы» Н. Римский-Корсаков. Балет «Шехеразада»
19.45 Главная роль
20.05 Власть факта. «Сибирский континент»
20.45 Д/ф «Как я стал писателем»
21.25, 1.55 Academia
22.15 «Игра в бисер» с Игорем Волгиным. «Н. Лесков.»
23.00 «Мхатчики. Театр времен Олега Ефремова»
23.50 Х/ф «ЛЮБОВНИЦА ДЬЯВОЛА»
1.25 «Несерьезные вариации»

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Профессия - репортер» 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
21.25 Т/с «КАРПОВ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ДИКИЙ» 16+
1.35 Главная дорога 16+
2.05 Х/ф «МУШКЕТЕРЫ ДВАДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ» 0+
3.25 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

СРЕДА, 26.09

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.20 «Контрольная закупка»
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 Т/с «СЕРДЦЕ МАРИИ» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 «Пока все дома»
15.50 Т/с «ФУРЦЕВА» 12+
16.55 Среда обитания. «Что будем пить?» 12+
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ЕДИНСТВЕННЫЙ МОЙ ГРЕХ» 16+
22.30 «Вечерний Ургант» 16+
23.00 Т/с «ОПЕРЕЖАЯ ВЫСТРЕЛ» 12+
0.20 «Без свидетелей» 16+
0.50 Т/с «БЕЛЫЙ ВОРОТНИЧОК» 16+
1.40, 3.05 Х/ф «В ТЫЛУ ВРАГА» 18+
3.45 Т/с «ДЕТРОЙТ 1-8-7» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Люблю, не могу!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СУДЬБЫ ЗАГАДОЧНОЕ ЗАВТРА» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «СКЛИФОСОВСКИЙ» 12+
0.35 К 80-летию. Свидетели. «Хочу быть честным. Владимир Войнович»
2.35 Х/ф «ВНЕЗАПНЫЙ УДАР» 16+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 «Уроки рисования с Сергеем Андрияко й» «Половник»
11.45 Х/ф «ХОЖДЕНИЕ ПО МУКАМ»
12.50, 2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»
13.05 «Крутые дороги Дмитрия Лихачева» «Опальный академик»
13.35, 18.40 Д/с «Как устроена Вселенная»
14.25, 21.25, 1.55 Academia
15.10 Красуйся, град Петров! Зодчий Тома де Томон.
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ИНСПЕКТОР ГУЛЛ»
17.10 Д/ф «Гиперболоид инженера Шухова»
17.50 «Великие русские композиторы» А. Глазунов. Сюита для оркестра «Из средних веков»
19.45 Главная роль
20.05 «Абсолютный слух»
20.45 «Биробиджан, Биробиджан!»
22.15 Магия кино
23.00 «Мхатчики. Театр времен Олега Ефремова»
23.50 Х/ф «НЕВЕРОЯТНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ МЭРИ БРАЙЭНТ»
1.25 Играет симфонический оркестр Баварского радио. Дирижер М. Янсонс

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Профессия - репортер» 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
21.25 Т/с «КАРПОВ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ДИКИЙ» 16+
1.35 Квартирный вопрос 0+
2.35 Т/с «МУШКЕТЕРЫ ДВАДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ» 0+
4.05 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
4.55 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ЧЕТВЕРГ, 27.09

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.20 «Контрольная закупка»
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 Т/с «СЕРДЦЕ МАРИИ» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.15 «Пока все дома»
15.50 Т/с «ФУРЦЕВА» 12+
16.55 «Певцы на час»
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ЕДИНСТВЕННЫЙ МОЙ ГРЕХ» 16+
22.30 «Вечерний Ургант» 16+
23.00 Т/с «ОПЕРЕЖАЯ ВЫСТРЕЛ» 12+
0.20 «Без свидетелей» 16+
0.50 «Гримм» 16+
1.40, 3.05 Х/ф «ФИЛАДЕЛЬФИЯ» 16+
4.05 Т/с «ДЕТРОЙТ 1-8-7» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Люблю, не могу!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СУДЬБЫ ЗАГАДОЧНОЕ ЗАВТРА» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «СКЛИФОСОВСКИЙ» 12+
23.30 «Поединок» 12+
1.05 Вести +
1.30 Т/ф «ХУЛИГАНЫ-2» 16+
3.25 Комната смеха
4.25 «Городок»

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Аса ил-ха, салтак
9.15-9.45 Унер тĕнчи. В.Димитриев академик
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 «Уроки рисования с Сергеем Андрияко й» «Пион в карандаше»
11.45 Х/ф «ХОЖДЕНИЕ ПО МУКАМ»
13.05 «Крутые дороги Дмитрия Лихачева» «Шкатулка для правнуков»
13.35, 18.40 Д/с «Как устроена Вселенная»
14.25, 21.25, 1.55 Academia
15.10 «Письма из провинции»
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ОШИБКА ТОНИ ВЕНДИСА»
16.55 Д/ф «Родовое гнездо. Из истории ФИАНа имени П. Н. Лебедева»
17.20 Д/ф «Талейран»
17.30 «Великие русские композиторы» С. Рахманинов. Симфония №2
19.45 Главная роль
20.05 Черные дыры. Белые пятна.
20.45 Гении и злодеи. Конрад Лоренц.
21.10, 2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»
22.15 «Культурная революция»
23.00 «Мхатчики. Театр времен Олега Ефремова»
23.50 Х/ф «НЕВЕРОЯТНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ МЭРИ БРАЙЭНТ»
1.25 Играет Валерий Афанасьев

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Медицинские тайны» 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «МОРСКИЕ ДЬЯВОЛЫ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
21.25 Т/с «КАРПОВ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ДИКИЙ» 16+
1.35 «Дачный ответ» 0+
2.35 Т/с «МУШКЕТЕРЫ ДВАДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ» 0+
4.05 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
4.55 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ПЯТНИЦА, 28.09

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.20, 5.25 «Контрольная закупка»
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.20 «Время обедать!»
13.00 Т/с «СЕРДЦЕ МАРИИ» 16+
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить» 12+
15.20 «Пока все дома»
15.55 «ЖКХ» 12+
16.55 «Жди меня»
18.50 «Поле чудес»
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 «ДО РЕ: Владимир Шаинский»
23.40 «Без свидетелей» 16+
0.15 «Удивительное путешествие: История группы «The Who» 12+
2.40 Х/ф «ТУМАН» 16+
4.35 Т/с «ДЕТРОЙТ 1-8-7» 16+

РТР

5.00 Утро России
8.55 Мусульмане
9.05 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Люблю, не могу!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СУДЬБЫ ЗАГАДОЧНОЕ ЗАВТРА» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 «Юрмала-2012» 12+
23.25 Х/ф «УСЛЫШЬ МОЕ СЕРДЦЕ» 12+
1.15 Х/ф «ЧЕРНАЯ СМЕРТЬ» 16+
3.20 Х/ф «ДУШЕЧКА» 12+

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.05 Человек труда
9.20-9.45 Телеюрă
11.30-11.50 Вести-ПФО
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.20 Новости культуры
10.20 Х/ф «БЕНЯ КРИК»
11.50 Гении и злодеи. Конрад Лоренц
12.15 Иностранное дело
12.55 «Эпизоды»
13.35 Д/с «Как устроена Вселенная»
14.25 Academia
15.10 «Личное время»
15.50 Х/ф «ОШИБКА ТОНИ ВЕНДИСА»
16.55 «Царская ложа» Мариинский театр
17.40 И. С. Бах. «Гольдберг-вариации» Исполняет Глен Гульд
18.40 Д/ф «Глен Гульд. Отрешение»
19.50, 1.55 «Искатели» «В поисках золотой колыбели»
20.40 «Острова»
21.30 Х/ф «ЗЕРКАЛО»
23.40 Х/ф «ПОДРУГИ»
1.35 Выступает трио Валерия Гроховского
2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.40 «Женский взгляд» с Оксаной Пушкиной. Надежда Горшкова 0+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20, 1.20 Спасатели 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «Таинственная Россия: Горный Алтай. Ворота в Шамбалу?» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
21.25 Т/с «КАРПОВ» 16+
23.25 Т/с «ДИКИЙ» 16+
1.50 Т/с «МУШКЕТЕРЫ ДВАДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ» 0+
3.50 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
4.35 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

СУББОТА, 29.09

ПЕРВЫЙ

5.45, 6.10 Х/ф «ТЫ - МНЕ, Я - ТЕБЕ»
6.00, 10.00, 12.00, 18.00 Новости
7.35 «Играй, гармонь любимая!»
8.20 М/ф «Детеныши джунглей»
8.45 «Смешарики»
9.00 «Умницы и умники» 12+
9.45 «Слово пастыря»
10.15 «Смак» 12+
10.55 «Кумиры. Олег Ефремов»
12.15 «Абракадабра» 16+
18.15 «Да ладно!» 16+
18.50 «Человек и закон» 16+
19.55 «Кто хочет стать миллионером?»
21.00 «Время»
21.20 «Сегодня вечером» 16+
22.50 Х/ф «ОТЧАЯННАЯ ДОМОХОЗЯЙКА» 16+
0.50 Х/ф «Я - ЧЕТВЕРТЫЙ» 16+
2.50 Х/ф «БЛАГОДАРЯ ВИНН-ДИКСИ»
4.50 «Михаил Жванецкий. «Тщательнее надо, ребята»

РТР

4.45 Х/ф «ЧЕЛОВЕК РОДИЛСЯ»
6.35 «Сельское утро»
7.05 Диалоги о животных
8.00, 11.00, 14.00 Вести
8.20 «Военная программа»
8.45 «Планета собак»
9.30 «Городок»
10.05 К 95-летию. «Юрий Любимов»
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 «Честный детектив» 12+
12.25, 14.30 Т/с «ГАИШНИКИ» 12+
17.00 Субботний вечер
18.55 Шоу «Десять миллионов»
20.00 Вести в субботу
20.45 Х/ф «ОБУЧАЮ ИГРЕ НА ГИТАРЕ» 12+
0.20 Х/ф «СЛУЖАНКА ТРЕХ ГОСПОД» 12+
2.20 Горячая десятка. 12+
3.30 Х/ф «ЛАК ДЛЯ ВОЛОС» 16+

ЧУВАШИЯ

8.10-8.20 Вести-Чăваш ен
10.05 Юратнăран
10.50-11.00 Шевле
14.20-14.30 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 Библейский сюжет
10.35 Х/ф «ИМ ПОКОРЯЕТСЯ НЕБО»
12.15 Большая семья. Дмитрий Месхиев.
13.10 Пряничный домик. «Золотая вышивка»
13.35 Х/ф «ЗВЕЗДНЫЙ МАЛЬЧИК»
14.50 М/ф «Наследство волшебника Бахрама»
15.10 «Уроки рисования с Сергеем Андрияко й» «Чеснок»
15.35 Гении и злодеи. Георгий Седов.
16.05 Д/ф «Стать мужчиной в Африке»
17.00 В гостях у Эльдара Рязанова. Творческий вечер Аллы Демидовой.
18.10 «Больше, чем любовь»
18.50 Д/ф «Дети Гитлера»
21.00 «Романтика романса» Лариса Голубкина
22.00 «Белая студия»
22.40 Х/ф «КАНЗАС-СИТИ»
0.40 РОКовая ночь с Александром Ф. Скляром. Би Би Кинг
1.45 М/ф «Лев и Бык»
1.55 «Легенды мирового кино»
2.25 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»

НТВ

5.35 Т/с «СУПРУГИ» 16+
7.25 Смотр 0+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
8.15 «Золотой ключ» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 «Готовим с Алексеем Зиминым» 0+
10.20 Главная дорога 16+
10.55 Кулинарный поединок с Оскаром Кучерой 0+
12.00 Квартирный вопрос 0+
13.25 Х/ф «ОТСТАВНИК» 16+
15.10 Своя игра 0+
16.20 Следствие вели... 16+
17.20 «Очная ставка» 16+
18.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие
19.25 «Профессия - репортер» 16+
19.55 «Программа максимум. Расследования, которые касаются каждого» 16+
21.00 «Русские сенсации» 16+
21.55 Ты не поверишь! 16+
22.55 «Луч Света» 16+
23.30 «Таинственная Россия: Красноярск. Призраки на разломе?» 16+
0.30 «Школа злословия» Василий Обломов 16+
1.15 «Спорт для всех. Настоящий Герой Рустам Гельманов: скалолаз, Чемпион мира» 16+
1.50 Т/с «ПРЕСТУПЛЕНИЕ БУДЕТ РАСКРЫТО» 16+
3.50 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 30.09

ПЕРВЫЙ

5.50, 6.10 М/ф «Монстры против пришельцев» 12+
6.00, 10.00, 12.00 Новости
7.40 «Служу Отчизне!»
8.15 М/ф «Тимон и Пумба»
8.40 «Смешарики. ПИН-код»
8.55 «Здоровье» 16+
10.15 «Непутевые заметки» 12+
10.35 «Пока все дома»
11.25 «Фазенда»
12.20 К 95-летию режиссера. «С Любимовым не расставайтесь!» 12+
13.25 Т/с «ОПЕРЕЖАЯ ВЫСТРЕЛ» 12+
17.25 «Большие гонки. Братство колец» 12+
19.05 «Большая разница» в Одессе. Фестиваль юмора 16+
21.00 Воскресное «Время»
22.00 «Настя» Вечернее шоу 16+
23.00 «Красная звезда» 16+
0.25 Х/ф «СМЕРТЕЛЬНЫЙ НОМЕР» 16+
2.15 Х/ф «ПОХИТИТЕЛИ КАРТИН» 16+
4.00 «Арина Шарапова. Улыбка для миллионов»

РТР

5.30 Х/ф «ЧЕРНЫЙ ПРИНЦ»
7.20 Вся Россия
7.30 Сам себе режиссер
8.20 «Смехопанорама»
8.50 Утренняя почта
9.30 «Сто к одному» Неделя в городе
11.00, 14.00 Вести
11.10, 14.30 Х/ф «ДОМ МАЛЮТКИ» 12+
15.50 «Рецепт ее молодости»
16.20 Большой праздничный концерт
18.25 «Битва хоров»
20.00 Вести недели
21.30 Х/ф «ОСЕННИЙ ЛИСТ» 12+
23.30 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым» 12+
1.20 Х/ф «ПОСЛЕДНИЙ ЗАБОЙ» 16+
3.20 «Юрий Любимов»
4.20 «Городок»

ЧУВАШИЯ

10.20-11.00 Вести-Чувашия. События недели

На канале «Россия 2»

9.30-9.55 Вести-Спорт-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»
10.35 Х/ф «ЗНАКОМЬТЕСЬ, БАЛУЕВ»
12.10 «Легенды мирового кино»
12.40 М/ф «Сказка о царе Салтане» «Винни-Пух»
14.10, 1.05 Д/с «Сила жизни»
15.05 «Что делать?»
15.50 Д/ф «Возрожденный шедевр. Из истории Константиновского дворца»
16.45 «Кто там...»
17.10, 1.55 Д/ф «Был ли Наполеон убит?»
18.00 Итоговая программа «Контекст»
18.40 Д/ф «Рождение океана»
20.15 К 85-летию со дня рождения Олега Ефремова. «Все непросто...» Вечер-посвящение в Театральном центре «На Страстном»
21.05 Х/ф «ТРИ ТОПОЛЯ НА ПЛЮЩИХЕ»
22.25 95 лет Юрию Любимову. «Театральная летопись. Избранное»
23.15 Юрий Любимов в спектакле Анатолия Эфроса «ВСЕГО НЕСКОЛЬКО СЛОВ В ЧЕСТЬ ГОСПОДИНА ДЕ МОЛЬЕРА»
2.45 М/ф «Скамейка»

НТВ

6.00 Т/с «СУПРУГИ» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сегодня
8.15 «Русское лото» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 Едим дома 0+
10.20 «Первая передача» 16+
10.55 «Развод по-русски» 16+
12.00 «Дачный ответ» 0+
13.20 СОГАЗ - Чемпионат России по футболу 2012/2013. ЦСКА - «Динамо»
15.30 «Бывает же такое!» 16+
16.20 Следствие вели... 16+
17.20 И снова здравствуйте! 0+
18.20 Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю
19.00 «Сегодня. Итоговая программа»
20.00 Чистосердечное признание 16+
21.40 «Тайный шоу-бизнес» 16+
22.35 «Метла» Наталии Метлиной 16+
23.35 Х/ф «ЧЕСТЬ» 16+
1.25 Т/с «ПРЕСТУПЛЕНИЕ БУДЕТ РАСКРЫТО» 16+
3.20 Т/с «ХОЛМ ОДНОГО ДЕРЕВА» 0+
4.55 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

Кил тата хушма хуçалăх

Саккун пур

Ял хуçалăхне патшалăх пулăшăвĕпе страхлассипе ĕçлекен саккун ял хуçалăхĕшĕн çăлăнăç кимми пулмалла. Çак пулăшупа ял хуçалăх ĕçченĕсем çут çанталăкăн тĕрлĕ инкекĕсенчен хӳтĕленме пултармалла.

«Сельская жизнь» хаçатран.

«Выльăхпа ĕçленинче телейĕме куратăп»

Тăрăшуллă ĕçпе илемлĕх тупнисем

Чылай çул пĕрлешӳллĕ хуçалăхри выльăх-чĕрлĕх фермисенче тĕрлĕ ĕçсенче вăй хунă амăшне пулăшма çӳренĕ чухнех **эсир сăн ӳкерчĕкре куракан Светлана Александровна Иванова** выльăх-чĕрлĕхпе ĕçлес ĕçе юратма пуçланă. Хорнуй ял тăрăхĕнчи Мăн Шаптак ялĕнче пурăнакан тăрăшуллă хĕрарăм паян хăй суйласа илнĕ ĕçĕнче çемьешĕн те, районшăн та ырă тĕслĕх.

– Выльăхпа ĕçлеме кăмăл кирлĕ, – палăртрĕ хăйĕнпе тĕл пулсан «Путь Ильича» агрофирмăн Мăн Шаптакри сĕт ферминчи ĕнесене машинăпа сăвакан оператор. Хăй ĕçне чунĕпе парăннă çын яланах хитре те усă кăмăллă. Унăн ĕçченлĕхĕнчен тĕлĕннипе пĕрлех хăйĕнпе ларса калаççан та чун уçăлать, ырă ĕмĕтсем çуралаççĕ, пурнăçăн малашлăх илемĕ ӳсет. Иртнĕ çул С. Иванова пăхакан ушкăнти ĕнесем вăтамран 4716-шар килограмм сĕт панă. «Хуçалăх аталану çулĕ çинчине пăхсан ку кăтарту пирĕн пуçламăшĕ кăна-ха», – тенĕччĕ йăл кулă парнелесе икĕ ача амăшĕ хăйĕн ĕçĕпе кăмăллă пулнине палăртса.

5 ача çуратса ӳстернĕ амăшĕ те – Зинаида Вениаминовна Федорова – выльăх-чĕрлĕх отраслĕнчен катара тăман. Чылай хушă вăл Мăн Шаптакри сысна фермин коллективне ертсе пынă. Çавăн чухне пĕрле фермăна илсе çӳренĕ Светланăна та амăшĕ ачаллах выльăх-чĕрлĕхе юратма вĕрентнĕ.

– Ĕç мана пурнăç çулĕ çине кăларчĕ. Ĕçрен хăрамасан кирек ăçта та ӳсĕм тума пулать, – терĕ икĕ ача амăшĕ. – Паян эпĕ ĕç кунне выльăх-чĕрлĕхпе ирттернинче хамăн пурнăç телейне куратăп. Ĕçе юратсан сывă ĕнесенчен ыранхи куна шантаракан пăрусем илме те пулать. Ку вара – ĕçри пулас ăнăçу никĕсĕ.

Çакăн пек вуншар ĕçчен çинче тытăнса тăрать те ĕнтĕ районти выльăх-чĕрлĕх отраслĕ. Вĕсем тăрăшни сая каймастех. Çемьен, хуçалăхăн, районăн, Чăваш енĕн экономика тĕрекĕ кашни ĕçчен хăйне шанса панă ĕçе ответлăха туйса пурнăçланинчен пуçланнине тепĕр хут ăнлантăм эпĕ. Хăй суйласа илнĕ ĕçне юратакан Светлана Александровнăран çĕкленӳллĕ кăмăлпа уйрăлтăм.

А. БЕЛОВ.

Сăн ӳкерчĕкĕ авторăн.

01 пĕлтерет, асăрхаттарать

Ачасем тата шăрпăк

Нумай асăрхаттаратпăр пулин те ачасен аллине лекнĕ шăрпăк хăрушлăхне çав-çавах çухатмасть. Аслисем ачасене килте пĕччен хăварнипе сăлтавланнă инкексем пӳрт-çурт кĕлленипе кăна вĕçленмеççĕ. Пĕччен юлнă ачасем шăрпăкпа выляни ачасен пурнăçĕ татăласси патне те илсе çитерет. Кăçалхи пуш уйăхĕн 30-мĕшĕнче районти пĕр ялта вут-кăвар алхаснă тĕслĕхе тĕпченĕ пушар лабораторийĕ инкек ача шăрпăк тытнинчен тухнине пĕтĕмлетрĕ. Ирĕке кайнă çулăмра çав пепкен пурнăçĕ те вăхăтсăр татăлнăччĕ.

Çакнашкал инкексем пирки район хаçачĕ пулăшнипе районта пурăнакансене пĕлтерсех, асăрхаттарсах тăратпăр, анчах... Нумаях пулмасть Москакасси ял тăрăхĕнчи Ахманере 6 çулхи хĕр ачапа 4 çулхи арçын ача аслисен куçĕнчен тухса вутă-шанкă сарайĕнче хут тивертнĕ. Пĕтĕмлетӳ: ирĕке кайнă çулăм выльăх сарайне, мунчапа гаража тата ВАЗ-2107 автомашинăна кĕл турĕ.

Районта кăçал тухнă 32 пушартан 3 инкекĕ ачасем шăрпăкпа вылянипе пулчĕ. Вĕсенче пĕр ача пурнăçĕ таталчĕ.

Атăлçи федераллă округра кăçал пĕрремĕш çур çулхи пушарсенче пурĕ 68 ача пурнăçпа сыв пуллашнă. Ку вăл виçĕм çулхи кăтартуран 16 тĕслĕх ытларах. Уйрăм тĕслĕхсемпе илсен çаксем кашнинех шухăшлаттарма тивĕç тесе шутлатăп. Утă уйăхĕн 11-мĕшĕнче Саратов облаçĕнчи пĕр кил хуçалăхра электропроводка юсавсăрлăхне пула тухнă пушарта пӳрте пĕччен хупса хăварнă 2 ача, утă уйăхĕн 19-мĕшĕнче Пушкăртстан Республикинче ачасем шăрпăкпа вылянипе киле пĕччен юлнă 2 ача, утă уйăхĕн 23-мĕшĕнче Самара облаçĕнчи пĕр килти хушма хуçалăхра пирус туртнă чух асăрханусăр пулнипе 3 ача вилчĕç. Çак лару-тăрăва ятарлă службăсенче ĕçлекенсем те, ял тăрăхĕсемпе унти депутатсем те лайăх ăнланаççĕ. Çавăнпа та вĕсем вырăнсенче ăнлантару ĕçĕсем ирттерессине хавшатмасса шанатăп.

Ашшĕ-амăшĕсем! Ачасем шăрпăк тытасран, вĕсем аслисем çук чухне электричествăпа усă курмалли приборсем патне пырасран тата хăйсем тĕллĕн газ плитисемпе усă курасран асăрханăр! Ачасем умĕнче пирус туртса вĕсене тĕслĕх ан кăтартăр!

А. ИЗОНОВ,
патшалăх пушар надзорĕн районти уйрăмĕн пуçлăхĕ.

Сăвă

Кĕр илемĕ

Вăрман çумĕпе утатăп,
Кĕрхи сивĕ ыталать.
Таврана йăлтах сăнатăп,
Симĕс çулçă саралать.
Кăштахран тăрса итлетĕп,
«Хир карапĕ» тыр вырать.
Аякка пăхса илетĕп,
«Хурçă ут» суха тăвать.
Кăвак пĕлĕт айĕнче
Кайăк кăнтăраваскать.
Çунатпа сула-сула
Манпала сыв пуллашать.
Мĕн тери тĕнче илемлĕ,
Тавралăх шăп калаçать...
Хĕрне каччă ыталарĕ –
Туйĕ те кĕç-вĕç пулать.
Кĕркунне кăçал пуян,
Çывăрмасăр эс ĕçле.
Хĕл каçипе пурăнăн
Ăшă кукăль аствсе.

Егор ВАСИЛЬЕВ.
Якаткасси ялĕ.

Кил хуçине пĕлме

Йывăç хатĕрсене юратакан нăрăсемпе кĕрешесси

«Россельхознадзорăн» республикăри управленине кунсерен тĕрлĕ ыйту килет. Пĕрисем телефонпа çыхăнаççĕ, иккĕмĕшсем Интернет мелĕпе усă кураççĕ. Пурне те тулли хурав пама тăрăшаççĕ специалистсем.

Акă нумаях та пулмасть темиçен те йывăç хуралтăсене, мунчана темĕнле нăрă тапăннине пĕлесшĕн пулчĕç. Ӳсентăран карантинĕн, тырă пахалăхĕн надзорĕ тата вăрлăх контролĕ енĕпе тăрăшакан пай пуçлăхĕ Сергей Лабинов каланă тăрăх Чăваш Енре йывăç хатĕрсене, пĕренене, çурт-хуралтăна точильщиксем вăйлă сиен кӳреççĕ. Раççейре тата унăн тулашĕнче, тĕрĕсрех каласан СССР территорийĕсем шутланнă регионсенче, кунашкал сăтăрçăсен 100 тĕсне палăртаççĕ.

Сăмахран, сĕтел-пукан нăрри (мебельный точильщик) пӳртри йывăç хатĕрсене, çавăн пекех хуралтăсене, урайсене, стенасене кăшласа тĕпретет. Вăл пысăк мар, 2,5-4,8 мм кăна, хăй тĕттĕм хăмăр тĕслĕ, ури тата уссийĕ çутăрах. Хурчĕсем каснă пĕренене шал енчен кăшлаççĕ, çиелти сийне тĕкĕнмеççĕ. Çавăнпа та пĕрре пăхса пĕренене сиен кӳнине пĕлеймĕн те. Шăтарса кĕнĕ вырăнсене курсанах вĕсене пĕтерме пуçламалла.

Хурчĕсем хутса ăшăтакан пӳртре тата ăшă путвалсенче лайăх аталанаççĕ. Вĕсем нумай çĕр-шывра сарăлнă. Чăваш Енре Комсомольски тата Шăмăршă районĕсенче тупса палăртнă.

Ку муртан пысăкрах тата тĕттĕмрех е хура тĕслĕ тепĕр йышши кăпшанкă – кил нăрри (домовой точильщик) – йывăç хуралтăсене, çуртсене, мунчасене тапăнать. Хальхи вăхăтра Словакишĕн карантин объекчĕ шутланать. Çĕпĕрте те, Кавказра та аван хунать. Пирĕн республикăра нумай çĕрте пĕренесене, мунчасене, кил-çурт таврашне шар кăтартнă.

Сăтăрçăсене тĕп тăвас тĕллевпе пурăнман çуртсене фумигаци е газаци мелĕпе сиенсĕрлетмелле. Халĕ биоцидлă хими хутăшĕсемпе те анлă усă кураççĕ. Хутăша сиенленĕ пĕренене шприцпа ямалла.

Килте ку сăтăрçăсемпе кĕрешме питĕ кăткăс. Çавăнпа та профилактика мерисем йышăнни вырăнлă та пысăк пĕлтерĕшлĕ. Сăмахран, пӳлĕме пĕрмаях уçăлтармалла. Киле нăрă тапăннă сĕтел-пукана илсе кĕмелле те мар. Вăйлă кăшланине çунтармалли кăна юлать. Антисептиксем пĕренене хурт-кăпшанкă тапăннинчен кăна мар, çĕрессинчен те хӳтĕлеççĕ.

Сĕтел-пукан нăррисем **(сăн ӳкерчĕкре)** сивве япăх чăтаççĕ. Хурчĕсене вĕлерес тесен хатĕре е хăмана икĕ талăк 2–15 градус сивĕре тытмалла. Сăрламалла, тăвар е ытти шĕвекпе (противопожарная пропитка) сĕрмелле.

Н. ВАСИЛЬЕВА,
Раççейри ял хуçалăх надзорĕн Чăваш Республикинчи управленийĕн специалисчĕ.

Ыйту – хурав

Ӳт-тир таса пултăр

Аслăк çине улăм хăпартнă чух ĕне тирĕ улăм хылчăкĕпе тулса ларчĕ. Ăна вăхăтра тасатмалла-и е вăл хăех тасаласса кĕтмелле?

И. СМЕЛОВА.
Катькас ял тăрăхĕ.

Ял çыннине хумхантаракан çак ыйтупа районти выльăх чирĕсемпе кĕрешекен станцири выльăх тухтăрне А. ФЕДОРОВĂНА паллаштартăмăр. Унăн хуравĕ çапла пулчĕ:

– Выльăх кĕлеткин тасалăхĕнчен унăн сывлăхĕпе сĕт пахалăхĕ нумай килет. Çавăнпа та ĕне тасалăхĕ çине куллен тимлĕх уйăрма ан манăр. Тирне тасатни ĕнешĕн массаж вырăннех. Вăл тир парĕсене, сывлав çулĕсене, юн çӳрессине, япаласен ылмашăвне лайăхлатать, сывлăха çирĕплетет.

Ĕне тирне тасатма щеткăпа е улăм çыххипе усă курăр. Малтан пуçĕнчен тасатма тытăнăр, хыççăн – мăйне, кĕлеткине, урисене. Вараланнă вырăнсене ăшă шывпа çăвăр, шăлса типĕтĕр.

Пĕрмаях тасатса тăни выльăх кĕлеткине çирĕплетет. Çакă выльăха тĕрлĕ ӳт-тир чирĕнчен хӳтĕлет.

Ăстаçă сĕнет

Хурлăхана та çĕнетмелле

Кĕр çитрĕ. Йывăç лартмалли тапхăр пуçланни малашлăха пăхса пурăнакан пахчашăн та меллĕ вăхăт. Сад пуянлăхне тата илемлĕхне никĕслемелли тапхăрпа ялта пурăнакан çулленех тухăçлă усă курать. Çавна май нумайăшĕн ыйтусем те сахал мар. Хăш улмуççи кивелнĕ-ватăлнă, хăш чие çырлине улăштарма вăхăт çитнĕ, хура хурлăхана та паянах çĕнетмелле мар-и? Вуншар ыйту. Çавăнпа та эпĕ паян хаçат вулакансене хамăн пахчари ĕç-хĕлĕн пуян опычĕпе паллаштарас шухăшлă. Çитес çулсенче те иртнĕ çуллахи пек хура е хĕрлĕ хурлăхан çырлине ытлăçитлĕ çиес килет пулсан ватăлнă тĕмĕсене кĕркуннех улăштарса çĕнетмелле. Асаттесем кая юлсан каю шăтать тени ума ан тăтăр тетĕп. Пахчара хурлăхан пулмасан вăл чухăннăн курăнать. Çапла ан пултăр тесен хаçат вулакансем çак кĕр кунĕсенчех хĕрлĕ-хура хурлăхан тĕммисене çĕнетессипе тивĕçлĕ ĕçсем пурнăçласса шанатăп. Çавăнпа та манăн паянхи сĕнӳсем килти хушма хуçалăхра хурлăхан ĕрчетекенсемшĕн вырăнлă пулĕç тетĕп.

Ялта пурăнакан çырла тĕммисемпе лаптăкĕсене çĕнетсех тăмаллине пĕлет ĕнтĕ. Анчах та темшĕн-çке вĕсем хурлăхан пирки час-часах аса та илмеççĕ. Нумайăшĕ хăйсен пахчинче 20 çултан та иртнĕ ӳсен-тăрансенчен çырла сахал пухса илнишĕн пăшăрханать. Тухăç пĕчĕккинче кил хуçи ытларах чух хурт-кăпшанкăна тата çанталăк условийĕсене айăплать. Çакна кура вĕсем çырла тĕммисем ватăлса вăйсăрланнине асăрхамаççĕ те тейĕн.

Хурлăхан тĕмми çырла пама тытăнсан малтанхи 6–7 çулне пысăк тухăçпа савăнтарать. Тураттисене вăхăтра кассa, тасатса тăманни çак вăхăта 5 çул таран кĕскетет. Çавăнпа та вĕсене çуллен тымартан тухакан 2–3 хунав хăварса çамрăклатмалла. Ку майпа 5 çулхи тĕмĕре тĕрлĕ ӳсĕмри 10–15 турат пулмалла.

Вăхăт иртнĕçемĕн 7–8 çулхи тĕмсене улăштарма тытăнмалла. Çамрăккисем вăй илсе пынă тапхăрта ватăраххисем сире çырласемпе туллин тивĕçтерĕç. Çавăнпа та каярахпа вĕсене кăкласан та эсир çимĕçсĕр юлмăр.

Хура хурлăхана ĕрчетме кăткăсах мар. Сыпмалли туратсене кĕркунне кăпăшка та пулăхлă тăпра çине тăрăнтарса хăвармалла та тепĕр çултан вĕсем куçарса лартма хатĕр пулаççĕ.

Юлашки вăхăтра селекционерсем чир-чĕре парăнман, шултра çырлаллă, тутлă та сĕткенлĕ сортсем чылай кăларнă. Вĕсен шутĕнче: «Ядреная», «Перун», «Сокровище», «Илья Муромец», «Елочка», «Ароматная», «Дачница», «Русалка», «Вологда» сортсем т. ыт. те.

Паян пахчара хурлăхан çырли çук ĕнтĕ. Анчах хурлăхан çулçисене хĕлле чей ĕçме хатĕрлесе хурсан ытлашши ĕç пулмасть. Хурлăхан çулçинчен вĕретнĕ чей усăллипе пĕрлех сивĕ хĕл кунĕсенче шăрăх çу кунĕсене аса илтерекен астармăш та.

А. ШАРИКОВ,
пахчаçă.

АВТОРТАН. Хурлăхана сывă тĕмсем çинчен касса илнĕ сапансенчен ĕрчетессипе çитес кăларăмра тĕплĕнрех калаçу ирттерĕпĕр.

Пĕлтерӳсем. Объявления

ОКНА И ДВЕРИ
окна ПВХ-VEKA, стальные двери
от простых до элитных,
от дешевых до дорогих. 1-5.
Гарантия 3 года.
Кредит, рассрочка. Все под ключ.
Адрес: г. Ядрин, ул. 50 лет Октября, д. 78.
Тел.: 8-961-344-53-47, 8(83547)23-2-96.

Продаются домашние поросята, племенной хряк, свиноматка, коза с козленком, овцы, черно-белая первотелка, пара белых гусей. Тел.: 8-906-133-99-61.

* * *

Продаю березовые дрова.
Тел.: 8-903-065-58-68. 1-2.

* * *

Хура тĕслĕ чупнă тынашки сутатăп.
Тел.: 8-927-860-62-35.

* * *

Вăкăрсемпе пăрусем сутатăп (35 – 45 кг).
Тел.: 8-937-953-38-34.

* * *

Требуются рабочие на уборку картофеля в Нижегородскую обл. Оплата 500 руб. Тел.:8-908-723-74-73. 5-6.

***

ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ПРОЕКТА МЕЖЕВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Настоящим извещением уведомляем участников долевой собственности на земельный участок с кадастровым номером 21:17:180701:1, о месте и порядке ознакомления с проектом межевания земельного участка, образованного в счет земельной доли. Предметом согласования являются размер и местоположение границ выделяемого земельного участка.

Заказчиком проекта межевания является: Любимов Владимир Андреевич, адрес: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, с. Акрамово, ул. Садовая, дом 10.

Проект межевания земельных участков подготовлен кадастровым инженером Николаевым А.В., номер квалификационного аттестата 21-11-68. Почтовый адрес и адрес электронной почты, по которым осуществляется связь с кадастровым инженером: 429530, Чувашская Республика-Чувашия, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5. E-mail:arshin21@yandex.ru

Кадастровый номер исходного земельного участка 21:17:180701:1. Адрес местоположения: Чувашская Республика, Моргаушский район, территория землепользования СХПК «Герой», земельный участок расположен в западной части кадастрового квартала 21:17:180701.

С проектом межевания земельных участков можно ознакомиться по адресу:429530, Россия, Чувашская Республика-Чувашия, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5.

Обоснованные возражения после ознакомления с проектом межевания относительно размера и местоположения границ земельных участков принимаются в течение 30 дней со дня опубликования данного извещения по адресу: 429530, Чувашская Республика-Чувашия, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5 ООО «Аршин» и в филиале ФГБУ «ФКП Росреестра» по Чувашской Республике-Чувашии, по адресу: Чувашская Республика-Чувашия, г. Чебоксары. пр. Московский, д. 37.

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Изготовим на заказ: срубы, беседки любого размера. Цена договорная, доставка по району бесплатно.
Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-679-18-11. 9-10.

ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА от производителя. Кредит, рассрочка, скидка до 35%, пенсионерам дополнительная скидка. Каждое седьмое окно в подарок и замок на ручках окон. Шестикамерный профиль по цене трехкамерного. Замер и доставка бесплатно. Прием заказов: с. Моргауши, ул. Гагарина, 16а. Тел.: 8-917-662-71-65, 8-917-662-71-64. 7-10.

* * *

Сур çулхи ăратлă качака таки сутатпăр.
Тел.: 8-919-657-29-83.

* * *

Продаю самодельный трактор, имеются прицеп-самосвал, плуг. Тел.: 8-987-677-44-71.

* * *

ГРАВМАССА, ЩЕБЕНЬ (доломитовый, гранитный, известковый), КЕРАМЗИТ, ПЕСОК (речной, карьерный), БЕТОН, ТОРФ, с доставкой до 30 т. за 1 рейс.
Тел.: 8-927-668-70-15. 3-12.

* * *

Срочно продаю земельный участок 40 соток под строительство в д. Шептаки по ул. Новая. Участок огорожен, летний домик, молодой сад. Тел.: 8-965-68-65-399.

* * *

Ĕне, вăкăр, пĕчĕк пăру, сурăх туянатăп.
Тел.: 8-905-343-60-63. 10-10.

* * *

Закупаю бычков, телок, баранов.
Тел.: 8-905-343-46-23. 6-10.

* * *

Продаю песок, гравмассу, бой кирпича с доставкой.
Тел.: 8-905-347-99-15, 67-66-95. 6-10.

* * *

Цифровое спутниковое телевидение высокой четкости FULL и HD. Триколор. Телекарта от 2000 руб. Дилер по Моргаушскому району. Тел.: 8-906-385-29-30. 5-10.

* * *

Продаю: кирпич одинарный М-100; М-125; М-150; керамический полуторный М-125; двойной керамический; силикатный белый, желтый; КББ р-р 20х20х40; красный половняк, некондиция, гравмассу, керамзит. Доставка и разгрузка на манипуляторе. Документы. Тел.: 8-903-358-20-97, 8(8352)44-20-97. 11-12.

* * *

Организации в г. Чебоксары требуются охранники. Иногородним предоставляется жилье.
Тел.: 8(8352)50-38-98, 22-97-49, 68-70-78.

* * *

Продаю двухкомнатную квартиру в д. Москакасы. Индивидуальное отопление, евроремонт, пластиковые окна, теплый пол. Тел.: 8-919-673-38-47.

* * *

Продаю с доставкой: кирпич керамический, силикатный (любых цветов); блоки керамзитобетонные, газосиликатные, фундаментные, пеноблоки; кольца колодезные; трубы асбестоцементные, профильные; арматура, цемент, сухие смеси, шифер, рубероид, профнастил, пиломатериалы. Металлоконструкции: гаражные ворота, калитка, забор, беседка, теплица, козырьки (навесы), решетки, кладочные сетки, печи, мангал, скамейки и т. п. Услуги крана-манипулятора. Тел.: 8-903-357-4675, 8-927-880-0483. 1-10.

В связи с открытием АГЗС 611 км автодороги М-7 рядом с д. Юнгапоси требуются наполнители баллонов: муж./жен., от 18 лет, желательно с опытом работы. Мы предлагаем сменный график работы (сутки через трое), официальное трудоустройство, заработную плату от 10000 руб. Тел.: 8(83541)69799; e-mail: anna.tranzit@mail.ru

М-7 автоçулăн 611 км Юнкăпуç ялĕпе юнашар АГЗС уçнă май ĕçе илетпĕр: баллон тултаракансене: арçынсем/хĕрарăмсем, 18 çултан аслăраххисене, ĕç опычĕ пуррисене. Эпир куçса пыракан ĕç графикĕ сĕнетпĕр (пĕр талăк ĕçлесе виçĕ талăк канмалла), ĕçе официаллă вырнаçтаратпăр, ĕç укçи 10000 тенкĕрен пуçланать. Тел.: 8(83541)69799; e-mail: anna.tranzit@mail.ru 1-4.

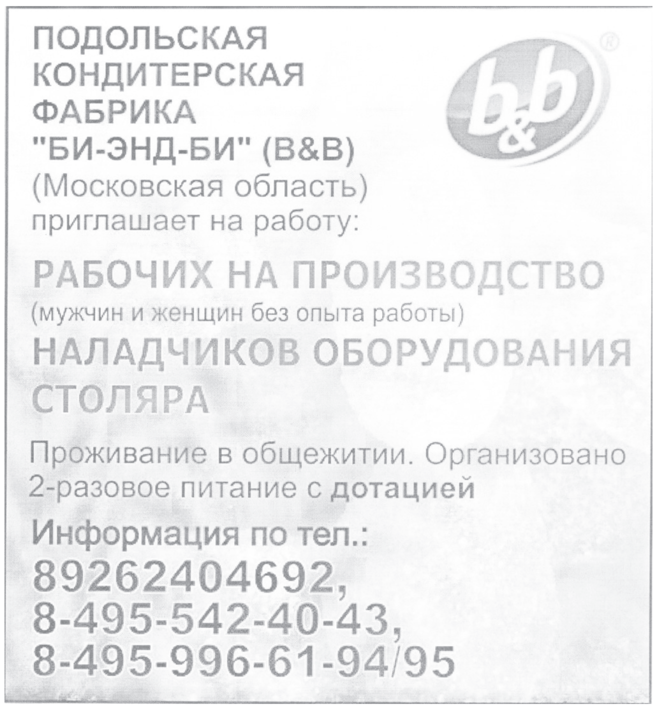

Заместитель председателя Собрания депутатов Аликовского района Сергеев Н.М. выражает искреннее соболезнование родным и близким в связи с безвременной кончиной
ДАВЫДОВА
Платона Павловича,
директора ФГУП «Ударник».

Гостехнадзор Чувашии скорбит в связи с преждевременной смертью талантливого руководителя и выражает искреннее соболезнование родным и близким
ДАВЫДОВА
Платона Павловича.

Совет Моргаушского райпо выражает искреннее и глубокое соболезнование семье и близким в связи с тяжелой утратой–кончиной
ДАВЫДОВА
Платона Павловича,
Почетного гражданина Моргаушского района, руководителя ФГУП «Ударник» Всероссийского исследовательского института картофельного хозяйства Российской академии сельскохозяйственных наук, Заслуженного работника сельского хозяйства Чувашской АССР, Заслуженного работника сельского хозяйства Российской Федерации.

Филиал «Моргаушимежрайгаз» ОАО «Чувашсетьгаз» выражает глубокое соболезнование родным и близким по поводу безвременной кончины
ДАВЫДОВА
Платона Павловича.

Коллектив Юськасинского дома-интерната для престарелых и инвалидов выражает глубокое соболезнование родным и близким по поводу безвременной кончины директора ФГУП «Ударник»
ДАВЫДОВА
Платона Павловича.

«Муркаш район тĕп больници» бюджет учрежденийĕн коллективĕ «Ударник» ФГУП директорĕ
Платон Павлович
ДАВЫДОВ
вăхăтсăр вилсе кайнă пирки унăн çемйипе тата çывăх çыннисемпе чĕререн хурланни çинчен пĕлтерет.

«Передовик» хуçалăх «Ударник» хуçалăх директорĕ
Платон Павлович
ДАВЫДОВ
вăхăтсăр вилсе кайнă пирки унăн çемйипе тата тăванĕсемпе тарăннăн хурланни çинчен пĕлтерет.

МБУК «Чуманкасинский информационно-культурный центр» выражает глубокое соболезнование библиотекарю Изедеркинской сельской библиотеки Никоноровой Г.П. в связи со смертью
ОТЦА.

Шатракассинчи тĕп шкул коллективĕ кунта техслужащире ĕçлекен Л.Н. Башмаковăн хуньашшĕ
Николай Архипович
БАШМАКОВ
вилсе кайнă пирки унăн çемйипе тата тăванĕсемпе пĕрле хурланса пĕлтерет.

ТЦ «ЛОТОС» реализует керамзитобетонные блоки, профнастил от 220 р.за п/м, трубы для ограды диаметром 60 – 120 руб. п/м, трубы ворот диаметром 133 – 460 руб., диаметром 114 – 360 руб. за п/м, профильные трубы 40х20 – 56 руб. Тел.: 48-33-46, 8-917-661-02-32. 6-10.

Продаем пропаренные керамзитобетонные блоки, цемент, керамзит. Адрес: с. Моргауши, «Агропромснаб». Тел.: 8-905-340-07-78. 2-10.

МЫ ПОМОЖЕМ ЗАРАБОТАТЬ!!!
В Москву и Московскую обл. требуются
ФАСОВЩИЦЫ, ГРУЗЧИКИ
Питание, проживание — БЕСПЛАТНО.
Вахта. Выезд группами до предприятия.
Гарантии. З/п 25 000 – 35 000 руб.
Тел.:8(8352)29-80-30, 29-50-30. 3-5.

Приглашаем к участию в долевом строительстве (реконструкции) 12-ти квартирного трехэтажного жилого дома в с. Б. Сундырь, ул. Анисимова. Тел.: 8-967-470-00-38. 10-10.

СПУТНИКОВЫЕ АНТЕННЫ 2500 руб.
РАССРОЧКА.
ТРИКОЛОР. ТЕЛЕКАРТА.
Тел.: 905-345-77-19. 7-10.

Прогноз погоды

	суббота 22 сентября				воскресенье 23 сентября				понедельник 24 сентября				вторник 25 сентября				среда 26 сентября		
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00
Облачность %																			
Осадки мм																			
Температура °С	+10	+16	+19	+14	+12	+17	+20	+15	+14	+14	+13	+9	+8	+12	+14	+11	+13	+14	+15
Давление мм	751	752	751	751	750	748	747	745	743	740	738	740	741	742	743	742	741	742	743
Влажность %	85	69	51	71	73	67	42	58	75	84	92	82	84	79	62	78	84	90	81
Ветер м/сек	2	2	2	2	2	5	5	5	3	4	4	4	5	6	5	5	7	7	7
	Ю-З	Ю	Ю	Ю-В	Ю-В	Ю-В	Ю	Ю	Ю	Ю-В	Ю-З	З	Ю-З	Ю-З	Ю-З	Ю	Ю-З	Ю-З	Ю-З
Солнце восход / заход		06:39	18:50			06:41	18:48			06:43	18:45			06:45	18:42			06:47	18:40
Луна восход / заход		14:54	22:12			15:41	23:25			16:15	00:46			16:40	02:08			17:00	02:11

Муркаш районĕнчи «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат

УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ:
Чăваш Республикин Культура, национальноçсен ĕçĕсен, информаци политикин тата архив ĕçĕн министерстви.
ЧР Культура, национальноçсен ĕçĕсен, информаци политикин тата архив ĕçĕн министерствин «Муркаш районĕн «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат редакцийĕ» автономи учрежденийĕ.

Тĕп редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чăваш Республики, Муркаш ялĕ, Мир урамĕ, 9А çурт.
ТЕЛЕФОНСЕМ: тĕп редактор - 62-1-36, яваплă секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнăç пайĕ - 62-2-82, экономика тата социаллă пурнăç пайĕ - 62-1-38.
Факс: 62-1-36. E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru

Сыхăну, информаци технологийĕсен тата массăллă коммуникаци сферине пăхса тăракан Федераллă службăн Чăваш Республикипе – Чăваш Енпе ĕçлекен управленийĕ 2009 çулхи раштавăн 7-мĕшĕнче ПИ ТУ 21-00073 № регистрациленĕ.

Калăпăшĕ 2 пичет листи.
Ал çырăвĕсене рецензилемеççĕ, каялла тавăрса памаççĕ, 2 страницăран пысăкраххисене йышăнмаççĕ.
Рекламăпа пĕлтерӳсен чăнлăхĕшĕн вĕсене паракансем яваплă.

ИЗДАНИ ИНДЕКСĔ: 54822.
Хаçат юн тата шăмат кунсерен тухать.
Номер дежурнăйĕ Макарова Р.А.
Пичете пана 21.09.2012 ç.
Пичете памалли вăхăт: графикпа – 17 сех. 20 мин., чăннипе – 17 сех. 20 мин.
Заказ Тираж 4678.

Номер набран и сверстан в АУ ЧР «Редакция Моргаушской районной газеты «Çĕнтерӳ ялавĕ», отпечатан в типографии ГУП "ИПК "Чувашия": 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.